

PRIJEDLOG

IZVJEŠTAJ

**O PROVEDBI AKCIONOG PLANA BOSNE I HERCEGOVINE ZA DRUŠTVENU
INKLUZIJU ROMA I ROMKINJA ZA PERIOD 2021-2025. GODINE
I UTROŠKU GRANT SREDSTAVA ZA 2024. GODINU**

Sarajevo, oktobar 2024. godine

Sadržaj

SAŽETAK IZVJEŠTAJA	4
Dosadašnji efekti uloženi sredstava (2009.-2024.):	4
Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma i Romkinja:	5
Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije: ...	5
Poboljšanje obuhvata obrazovanja Roma i Romkinja u BiH:	5
I. UVOD	5
II. METODOLOGIJA PRIPREME IZVJEŠTAJA ZA 2024. GODINU	6
2.1. Analiza uzorka.....	7
2.3. Problemi utvrđeni u toku procesa izrade Izvještaja.....	19
2.4. Ciklus potrošnje raspoloživih finansijskih sredstava (grantova)	20
III IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU AKTIVNOSTI U 2024. GODINU	20
3.1. REALIZACIJA STRATEŠKOG CILJA 1- jačanje sistema podrške, koordinacije i nadzora APIRBIH 2021/2025, smanjenje diskriminacije Roma i Romkinja i suzbijanje „antigypsyisma”	21
Mjera 1: Ojačati sistem koordinacije i nadzora APIRBIH 2021/2025	25
Mjere 2: Ojačati sistem za borbu protiv diskriminacije u svrhu suzbijanja antigypsyizma	28
3.2. <i>REALIZACIJA STRATEŠKOG CILJA 2.</i> Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma i Romkinja	30
Mjera 1. Podsticanje zapošljavanja i zapošljivosti Roma.....	33
Mjera 2. Osiguravanje sredstava za provedbu programa zapošljavanja Roma	35
Mjera 3. Podsticanje zapošljavanja Roma u javnom sektoru	36
3.3. REALIZACIJA STRATEŠKI CILJ 3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u BiH	37
Mjera 1. Pokrenuti i ubrzati legalizaciju neformalnih naselja u kojima žive Romi/Romkinje uz osiguranje trajnog, primjerenog i prihvatljivog smještaja za osobe koje stanuju u nelegalnim objektima.....	Error! Bookmark not defined.
Mjera 2. Poboljšati stambene uvjete u stambenim jedinicama u kojima žive Romi	Error! Bookmark not defined.
Mjera 3: Izgradnja socijalnih stambenih jedinica za Rome (kolektivni/individualni objekti).....	Error! Bookmark not defined.
Mjera 4: Poboljšanje infrastrukturnih uvjeta stanovanja u romskim naseljima i široj zajednici.....	Error! Bookmark not defined.
3.4. REALIZACIJA STRATEŠKI CILJ 4. Unapređenje, dostupnost i kvaliteta zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije	44
3.5. REALIZACIJA STRATEŠKI CILJ 5. Poboljšanje obuhvata obrazovanja Roma i Romkinja realizacijom okvirnog plana o obrazovnim potrebama roma 2018-2022	52
Podcilj 1. Sadržaji o romskoj istoriji i kulturi uvršteni u postojeće nastavne planove i programe i udžbenike do 2021. godine	Error! Bookmark not defined.
Podcilj 2. Romski jezik uveden u škole kao fakultativni predmet ili kroz alternativna rješenja do 2022. godine.....	Error! Bookmark not defined.
Podcilj 3. Sprečavanje predrasuda, stereotipa i diskriminacije do 2020. godine.....	Error! Bookmark not defined.
Podcilj 4. Inicirati i pružiti podršku obrazovnim vlastima u BiH u cilju donošenja akcionih planova u oblasti obrazovanja za Rome- osigurati da se usvoje i počne	

implementacija akcionih planova: u Federaciji BiH, u Republici Srpskoj, u 5 kantona i Brčko distriktu do 2022. godine.....	Error! Bookmark not defined.
4. PREPORUKE	58
ZA STRATEŠKI CILJ 1. Jačanje sistema podrške, koordinacije i nadzora APIRBIH 2021/2025, smanjenje diskriminacije Roma i Romkinja i suzbijanje „antigypsyisma” ...	59
ZA STRATEŠKI CILJ 2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma i Romkinja	59
ZA STRATEŠKI CILJ 3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u BiH.....	60
ZA STRATEŠKI CILJ 4. Unapređenje, dostupnost i kvaliteta zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije.....	60
ZA STRATEŠKI CILJ 5. Poboljšanje obuhvata obrazovanja Roma i Romkinja realizacijom okvirnog plana o obrazovnim potrebama Roma 2018-2022	60

SAŽETAK IZVJEŠTAJA

Prema podacima iz popisa stanovništva iz 2013. godine, u Bosni i Hercegovini 12.583 osobe izjasnile su se kao pripadnici romske nacionalnosti. Postoji više izazova u pogledu utvrđivanja ukupnog broja Roma u Bosni i Hercegovini. Jedan od razloga je visok stepen migracija, kao i činjenica da se veliki broj Roma ne izjašnjava kao pripadnik ove manjine. S obzirom na to da je za monitoring integracije romske manjine potrebno imati početne podatke o broju pripadnika romske manjine u Bosni i Hercegovini, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: MLJPI) analiziralo je raspoložive podatke jedinica lokalne samouprave, prikupljene tokom 2020. godine, i sačinilo procjenu broja Roma u Bosni i Hercegovini u oblastima zapošljavanja, zdravstvene zaštite, stanovanja i obrazovanja, u svrhu izrade novog Akcionog plana. Od ukupno 88 jedinica lokalne samouprave u kojima prema Popisu iz 2013. godine žive Romi, 50 jedinica lokalne samouprave dostavilo je pokazatelje prema kojima su iskazane potrebe za 4.008 romskih porodica, tj. 19.295 osoba koje trebaju neki od oblika pomoći u oblastima stambenog zbrinjavanja, zapošljavanja, zdravstvene zaštite i obrazovanja, dok ostalih 38 jedinica lokalne samouprave nisu dostavile podatke. Na osnovu ovih pokazatelja može se zaključiti da Romi spadaju u ranjivu skupinu kojoj treba osigurati podršku u integraciji. Analizom realizacije svih navedenih planova ocjenjujemo da je u oblasti integracije Roma u Bosni i Hercegovini ostvaren vidljiv napredak.

Za realizaciju akcionih mjera za zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje i zdravstvenu zaštitu Roma u Bosni i Hercegovini je do sada, u periodu od 16 godina, utrošeno ukupno 53.851.311,86 KM, što je prosječno godišnje 3,5 miliona konvertibilnih maraka. Ovaj iznos uključuje sredstva osigurana od strane lokalnih zajednica i donatora u iznosu od 14.278.712,24 KM, izdvojena za oblast stambenog zbrinjavanja kroz osiguranje lokacija za izgradnju objekata i druge infrastrukture, kao i dodatna finansijska sredstva osigurana od strane međunarodnih organizacija: Caritas Švicarske, SIDA i Hiltswerk Austrija. U periodu od 2009. do 2024. godine, u budžetu MLJPI osigurano je ukupno 27.906.445,00 KM, a dodatno su osigurana sredstva iz IPA fondova u vrijednosti 9.779.150 KM, bez učestvovanja lokalnih zajednica, dok sa donacijama lokalnih zajednica vrijednost dva IPA projekta iznosi 11.485.150 KM.

Dosadašnji efekti uloženi sredstava (2009-2024.):

Stambeno zbrinjavanje: U periodu od 2009. do 2024. godine ukupan broj izgrađenih i rekonstruiranih stambenih jedinica za romske porodice, uključujući infrastrukturu u romskim naseljima, iznosi 1.121 stambena jedinica, i to:

- 713 stambenih jedinica iz budžeta MLJPI i lokalnih zajednica,
- 24 stambene jedinice - sredstva Federalnog ministarstva prostornog uređenja,
- 290 stambenih jedinica - sredstva IPA I i II,
- 102 stambene jedinice - projekat SIDA,
- 2. porodice korisnici infrastrukturnih projekata.

Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma i Romkinja: U periodu od 2009. do 2024. godine ukupno je izdvojeno 6.974.000 KM za projekte zapošljavanja i samozapošljavanja, u okviru kojih je 1.070 osoba koristilo ova sredstva.

Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije: U periodu od 2009. do 2024. godine ukupno je izdvojeno 3.534.600 KM, u okviru kojih je 247 romskih medijatora obučeno i/ili angažovano, 1.085 osoba uvedeno u sistem zdravstvene zaštite, dok je 6000 osoba obavilo neki vid preventivnog pregleda za specifična oboljenja (rak grlića maternice, rak dojke, rak debelog crijeva i rak prostate kod muškaraca), a preko 1.500 ljudi prošlo je neku vrstu edukacije.

Poboljšanje obuhvata obrazovanja Roma i Romkinja u Bosni i Hercegovini: Djelotvornijom realizacijom Okvirnog plana o obrazovnim potrebama Roma za period 2018-2022, iz budžeta MLJPI je za 2020. godinu izdvojeno 48.000 KM za oblast obrazovanja Roma u Bosni i Hercegovini. Grant sredstva su implementirana od strane 7 nevladinih organizacija u ukupnom iznosu od 43.000 KM. Projekti su se odnosili na poboljšanje uslova obrazovanja i smanjenje stereotipa, predrasuda, diskriminacije, edukacije, kulture i podršku uključivanju romske djece u osnovno obrazovanje. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za 2023. godinu nije izdvojilo 40.000,00 KM za obrazovanje Roma za osam institucija. Od toga je dodijeljeno ukupno 37.599,98 KM za četiri ministarstva i to: Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske (12.500,00 KM), Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanski kanton (8.366,66 KM), Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (8.366,66 KM) i Ministarstvo obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona (8.366,66 KM). U 2024. godini dodijeljeno je Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona 4.180,00 KM.

I. UVOD

Strategija Bosne i Hercegovine za rješavanje pitanja Roma u Bosni i Hercegovini¹ (u daljnjem tekstu: Strategija) usvojena je od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 2005. godine s ciljem poboljšanja socio-ekonomskog statusa Roma u Bosni i Hercegovini. Strategijom se ne utvrđuje vremenski okvir realizacije programiranih strateških ciljeva zbog dugoročne potrebe za konkretnim akcijama integracije i inkluzije Roma. Ciljevi Strategije fokusirani su na poboljšanje pristupa Roma i Romkinja obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvenoj zaštiti, socijalnom stanovanju i efikasnim mjerama antidiskriminacije. Sve planirane aktivnosti na integraciji i uključivanju Roma dugoročne su strateške mjere. U cilju realizacije ove strategije, do sada su u Bosni i Hercegovini, uz saglasnost vlada entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, usvojena i provedena tri akciona plana za period: 2009–2012, 2013–2016, i 2017–2020. godine.

---

¹ Strategija je dostupna („Službeni glasnik BiH”, broj 67/05) na: http://www.mhrr.gov.ba/ljudska_prava/Odbor_za_Rome/Strategija%20BIH%20za%20rjesavanje%20PROBLEMA%20Roma.pdf

Saglasno ciljevima proširenja EU-a u okviru procesa pridruživanja Bosne i Hercegovine, izrada Akcionog plana Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za period 2021–2025 (u daljnjem tekstu: APIRBiH 21/25) predstavlja konkretan iskorak ka usklađivanju važećih politika za Rome. Ovim planom se, koliko je to moguće, strateški ciljevi i mjere harmoniziraju s ***Deklaracijom partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma/Romkinja u sklopu procesa proširenja Evropske unije*** (u daljnjem tekstu: Deklaracija iz Poznanja) i ***Strateškim okvirom EU-a za ravnopravnost, uključivanje i učestvovanje Roma za period 2020–2030.***

Bosna i Hercegovina je prihvatila ciljeve utvrđene u okviru Deklaracije partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma u okviru procesa proširenja EU, koju je podržalo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i prihvatile vlade entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Dana 20. aprila 2022. godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je Akcioni plan za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za period 2021–2025.

Bosna i Hercegovina je preuzela obavezu osiguranja novčanih sredstava neophodnih za provođenje Akcionog plana u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, obrazovanja i zdravstvene zaštite u saradnji s predstavnicima jedinica lokalne samouprave, koje također izdvajaju sredstva u svojim budžetima prema mogućnostima za društvenu uključenost Roma.

Izrazi koji su, radi preglednosti, u ovom izvještaju dati u jednom gramatičkom rodu odnose se i na muški i na ženski rod.

II. METODOLOGIJA PRIPREME IZVJEŠTAJA ZA 2024. GODINU

U skladu s tačkom 4. APIRBiH 21/25, a u svrhu izrade podataka o napretku ispunjavanja strateških ciljeva prema zacrtanim indikatorima, izrađene su Smjernice za kontekstualizaciju monitoring alata (u daljnjem tekstu: Smjernice).

MLJPI ima obavezu sačinjavanja godišnjih izvještaja i drugih materijala koji se odnose na integraciju Roma prema APIRBiH 21/25, što uključuje informacije o utrošku grant sredstava koja se svake godine osiguravaju u okviru budžeta Bosne i Hercegovine, odnosno budžeta MLJPI. U skladu s tim pristupilo se pripremi ovog izvještaja.

Izvještaj o provedbi Akcionog plana Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za period 2021–2025. godine i utrošku grant sredstava za 2024. godinu (u daljnjem tekstu: Izvještaj) obuhvatio je:

- a) Pokazatelje o realizaciji finansijskih sredstava izdvojenih u budžetu MLJPI,
- b) Pokazatelje o utrošku finansijskih sredstava za integraciju Roma prikupljene od strane svih nivoa vlasti, uključujući organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije,

c) Pokazatelje o realizaciji utvrđenih strateških ciljeva iz APIR BiH 21/25 i ostalih programskih aktivnosti prikupljenih od strane lokalnih zajednica i ostalih nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini.

2.1. Analiza uzorka

U svrhu izrade izvještaja, a na osnovu obrazaca za prikupljanje podataka utvrđenih Smjericama, MLJPI je zatražilo dostavljanje izvještaja od strane 119 izvještajnih jedinica. Dobiveni su podaci od 55 izvještajnih jedinica, **što predstavlja 46,22% planiranog uzorka iz svih izvještajnih jedinica.**

Tabela 1. Pokazatelji o prikupljenim podacima od strane nadležnih institucija

Rb.	Nazivi izvještajne jedinice	Broj izv. Jedinica	Dostavili podatak	Nisu dostavili podatak
	Nivo Bosne i Hercegovine	11	8	3
1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine		Da	
2.	Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine		Da	
3.	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine		Da	
4.	Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine		Da	
5.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine		Da	
6.	Odbor za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine		Da	
7.	Agencija za ravnopravnost polova Bosne i Hercegovine			Ne
8.	Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine			Ne
9.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine		Da	
10.	Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine			Ne

11.	Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine	Da	
Federacija Bosne i Hercegovine		Broj izv. Jedinica	Dostavili podatak
		77	30
			47
12.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	Da	
13.	Ministarstvo pravde Federacije Bosne i Hercegovine	Da	
14.	Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona		Ne
15.	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona	Da	
16.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	Da	
17.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona		Ne
18.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanski kantona	Da	
19.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona		Ne
20.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine		Ne
21.	Gender Centar Federacije Bosne i Hercegovine	Da	
22.	Zavod za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine	Da	
23.	Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine		Ne
24.	Općina Kakanj	Da	
25.	Grad Tuzla	Da	
26.	Općina Stari Grad Sarajevo		Ne
27.	Grad Zavidovići	Da	
28.	Općina Novi Travnik	Da	
29.	Grad Konjic		Ne
30.	Grad Cazin	Da	
31.	Grad Gradačac	Da	
32.	Grad Zenica	Da	
33.	Grad Visoko	Da	

34.	Grad Bihać	Da	
35.	Grad Mostar	Da	
36.	Grad Gračanica		Ne
37.	Grad Goražde		Ne
38.	Grad Lukavac		Ne
39.	Grad Živinice	Da	
40.	Grad Čapljina		Ne
41.	Grad Bosanska Krupa		Ne
42.	Općina Novi Grad Sarajevo		Ne
43.	Općina Ilidža	Da	
44.	Općina Ilijaš	Da	
45.	Općina Vitez		Ne
46.	Općina Jablanica		Ne
47.	Općina Novo Sarajevo	Da	
48.	Općina Vogošća		Ne
49.	Općina Donji Vakuf		Ne
50.	Općina Hadžići		Ne
51.	Grad Srebrenik		Ne
52.	Općina Centar Sarajevo	Da	
53.	Grad Stolac		Ne
54.	Općina Sanski Most	Da	
55.	Grad Jajce		Ne
56.	Grad Travnik		Ne
57.	Općina Teočak		Ne
58.	Općina Kalesija	Da	
59.	Općina Banovići		Ne
60.	Općina Ključ	Da	
61.	Općina Sapna	Da	
62.	Općina Breza	Da	
63.	Općina Odžak		Ne
64.	Općina Maglaj	Da	
65.	Općina Fojnica		Ne
66.	Općina Usora	Da	
67.	Općina Čelić	Da	

68.	Općina Bugojno		Ne
69.	Općina Kladanj		Ne
70.	Općina Kiseljak	Da	
71.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Srednjobosanski kanton	Da	
72.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanski kantona		Ne
73.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanski kanton		Ne
74.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojski kanton	Da	
75.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanski kanton		Ne
76.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kanton 10		Ne
77.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Bosansko-podrinjski kanton Goražde		Ne
78.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Posavski kanton	Da	
79.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kanton Sarajevo		Ne
80.	Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine		Ne
81.	Centar za edukaciju sudaca i tužitelja Federacije Bosne i Hercegovine		Ne
82.	Komisija za jednakopravnost spolova Doma naroda Parlamenta FBiH		Ne
83.	Komisija za jednakopravnost spolova Kanton Sarajevo		Ne
84.	Komisija za jednakopravnost spolova Skupština Tuzlanskog kantona	Da	
85.	Povjerenstvo za jednakopravnost spolova Skupštine Hercegovačko-neretvanskog kantona		Ne
86.	Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Skupštine SBK		Ne
87.	Odbor za društvene djelatnosti, jednakopravnost spolova i borbu protiv korupcije Posavski kanton		Ne
88.	Komisija za pravdu, ljudska prava, građanske slobode i jednakopravnost spolova Skupštine Unsko-sanskog kantona		Ne
89.	Komisija za jednakopravnost spolova Srednjobosanski kanton		Ne
90.	Komisija za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode Zeničko-dobojski kanton	Da	

91.	Odbor za jednakopravnost spolova Kanton 10		Ne
92.	Odbor za pravdu, upravu, ljudska prava i ravnopravnost spolova Zapadnohercegovački kanton		Ne
REPUBLIKA SRPSKA		Broj izv. Jedinica	Dostavili podatak
		24	14
93.	Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske	Da	
94.	Ministarstvo pravde Republike Srpske		Ne
95.	Agencija za državnu upravu Republike Srpske		Ne
96.	Centar za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske		Ne
97.	Odbor jednakih mogućnosti Narodne skupštine Republike Srpske	Da	
98.	Zavod za zapošljavanje Republike Srpske	Da	
99.	JZU Institut za javno zdravstvo RS	Da	
100.	Grad Doboj	Da	
101.	Grad Banja Luka		Ne
102.	Grad Bijeljina	Da	
103.	Grad Prijedor		Ne
104.	Grad Gradiška	Da	
105.	Grad Derвента	Da	
106.	Opština Lopare		Ne
107.	Opština Teslić		Ne
108.	Opština Kozarska Dubica		Ne
109.	Opština Prnjavor		Ne
110.	Opština Vukosavlje	Da	
111.	Opština Šamac	Da	
112.	Opština Brod		Ne
113.	Opština Srbac	Da	
114.	Opština Srebrenica		Ne
115.	Opština Milići	Da	
116.	Grad Novi Grad	Da	
117.	Opština Modriča	Da	
Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine		Broj izv.	Dostavili
			Nisu dostavili

	Jedinica	podatak	podatak
	7	3	4
118.	Vlada Brčko distrikta BiH (Odjel za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja i Odjel za privredu, sport i kulturu)	Da	
119.	Odjel za obrazovanje Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine		Ne
120.	Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Da	
121.	JZU Zdravstveni centar Brčko distrikt Bosne i Hercegovine		Ne
122.	Pravosudna komisija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine		Ne
123.	Komisija za ravnopravnost spolova Brčko distrikta Bosne i Hercegovine		Ne
124.	Policija Brčko distrikt Bosne i Hercegovine	Da	

Izvor : podaci prikupljeni od strane MLJPI 2025.

Prilikom izrade ovog Izvještaja sačinjen je i upitnik za romske nevladine organizacije od kojih je tražena informacija o namjeni i izdvojenim sredstvima. Upitnik za romske nevladine organizacije dostavljen je na 36 romskih organizacija, od kojih je samo 2 dostavila tražene odgovore. **što predstavlja 5,56% planiranog uzorka iz svih izvještajnih jedinica.**

Tabela 2. Pokazatelji o prikupljenim podacima od romskih udruženja

Redni broj	Naziv romskih nevladinih organizacija	Dostavili podatke
1	Udruženje „Klub mladih Roma“ Tuzla	NE
2	Udruženje žena Romkinja „Bolja budućnost“ Grad Tuzla	DA
3	„Udruženje Roma Opštine Derventa“	NE
4	Nevladina organizacija „Romi“ Živinice	NE
5	Udruženje Roma „Jagoda“ Čelić	NE
6	Udruženje Roma „Euro Rom“ Tuzla	NE
7	Udruženje Roma „Povratnici“ Tuzla	NE
8	Udruženje građana „Nova romska nada“ Lukavac	NE
9	NVO „Sa E Roma“ Tuzla	NE
10	Udruženje Roma „Romi za bolje sutra“ Srebrenik	NE
11	Udruženje „Bahtalo Ilo-Sretno srce“ Banovići	NE
12	Udruženje građana „Evropski put Roma“ Kiseljak	NE

Redni broj	Naziv romskih nevladinih organizacija	Dostavili podatke
13	Udruženje Roma „Zaboravljeni Romi“ Đurđevik	NE
14	Udruženje Roma „Romi Kalesije“ Kalesija	NE
15	Centar za majke „Nada“ Kakanj	NE
16	Centar za podršku Roma „Romalen“ Kakanj	DA
17	Centar za majke „Utjeha“ Zenica	NE
18	„Udruženje Roma općine Kakanj“	NE
19	Kali Sara“ – Romski informativni centar Sarajevo	NE
20	Udruženje Roma „Romska pravda“ Donji Vakuf	NE
21	UG „Jačanje – Zuralipe“ Vitez	NE
22	Udruženje žena Centar za majke „Izvor života“ Vitez	NE
23	Udruženje Romkinja centar za majke „Đerdan“ Donji Vakuf	NE
24	Udruženje Roma „Ternipe“ Vitez	NE
25	„Udruženje Roma opštine Gradiška“ Gradiška	NE
26	Udruženje Roma "Karanfil" Bosanska Krupa	NE
27	Romski informativni centar Gradiška	NE
28	Savez NVO Roma RS	NE
29	„Udruženje Roma opštine Kozarska Dubica“	NE
30	UŽ Romkinja „Romano Ternipe“ Gradiška	NE
31	Udruženje žena „Romkinja“ Bijeljina	NE
32	„Udruženje Roma Prijedor“ Prijedor	NE
33	„Udruženje Roma opštine Prnjavor“ Prnjavor	NE
34	Udruženje „Romani čhej“ Prnjavor	NE
35	Udruženje Roma „Romska Snaga“ Prnjavor	NE
36	Udruženje mladih Roma iz Travnika	NE

Izvor podataka: MLJPI 2025. godina

Svi dostavljeni podaci od strane izvještajnih jedinica, kao i podaci dostavljeni od romskih udruženja, korišteni su u svrhu prikazivanja napretka u ostvarivanju 5 strateških ciljeva utvrđenih u APIRBiH 2024.

Tabela 3

Naziv organizacije	Naziv projekta	Cilj projekta	Rezultat projekta	Vrsta usluge	Lokacija	Broj usluga	Broj korisnika	Žene	Muškarci	Budžet	Partneri	Donator
--------------------	----------------	---------------	-------------------	--------------	----------	-------------	----------------	------	----------	--------	----------	---------

Naziv organizacije	Naziv projekta	Cilj projekta	Rezultat projekta	Vrsta usluge	Lokacija	Broj usluga	Broj korisnika	Žene	Muškarci	Budžet	Partneri	Donator
Romalen Kakanj	Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju	Povećanje zapošljavanja Roma i Romkinja putem direktnog zapošljavanja u firmama	6 Roma zaposleno	Zapošljavanje, edukacija, materijalna podrška	Kakanj	6	16	9	7	Nema podataka	Cach, Općina Kakanj, lokalne firme	Nema podataka
Romalen Kakanj	Edukacija srednjoškolača za tržište rada	Razvoj životnih i profesionalnih vještina	35 srednjoškolača prošlo edukaciju	Edukacija, zapošljavanje	Kakanj	35	35	10	25	Nema podataka	/	Nema podataka
Romalen Kakanj	Materijalna podrška (šivaće mašine, platenici)	Oснаživanje za zapošljavanje	Dodijeljeno 5 šivaćih mašina i 5 platenika	Materijalna podrška	Kakanj	10	10	7	3	Nema podataka	/	Nema podataka
Romalen Kakanj	Imunizacija i zdravstvena edukacija	Povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite	767 edukovanih, 483 vakcinisanih	Imunizacija, edukacija	ZE-DO, TK, USK, SBK, RS	767	767	465	302	Nema podataka	DZ, patronažne sestre	UNICEF
Bolja budućnost Tuzla	Promovisanje i ostvarivanje prava	Omogućavanje pristupa zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti	75 korisnika – više vrsta usluga	Lijekovi, pregledi, takse	Tuzla	75+	75	63	12	7.000 KM	Grad Tuzla, MZ, CSR	Grad Tuzla
Bolja budućnost Tuzla	Prava za sve	Podizanje svijesti o pravima	75 osoba dobilo asistenciju	Pristup pravima	Tuzla, Kakanj, Visoko, Travnik, Prnjavor, Doboj, Vukosavlje	75	75	52	23	7.833 KM	ŽRM	/
Bolja budućnost Tuzla	Pravo na budućnost	Oснаživanje mladih protiv nasilja	15 peer edukatora	Edukacije o nasilju, zdravlju, odnosima	Tuzla, Visoko, Doboj, Prnjavor, Kakanj	15	15	8	7	29.894,41 KM	Krilanade	CARE, EU
Bolja budućnost Tuzla	Prevenција trgovine ljudima	Uključivanje Roma u sistem zaštite	61 korisnik uveden u sistem prava	Socijalna, zdravstvena, pravna zaštita	Kakanj, Donji Vakuf, Travnik, Sanski Most	61	61	38	23	Nema podataka	Zemlja djece	USAID
Bolja budućnost Tuzla	Proslava Đurđevdana	Povećanje razumijevanja	Veća vidljivost i povezivanje	Proslava, zajedničke aktivnosti	Tuzla	n/a	n/a	n/a	n/a	1.000 KM	TZ Tuzla	/
Bolja budućnost Tuzla	Proslava Aliđuna	Smanjenje predrasuda	Čišćenje i okupljanje zajednice	Komunalne i kulturne aktivnosti	MZ Kiseljak	n/a	n/a	n/a	n/a	4.094 KM	Fondacija TZ	/

Naziv organizacije	Naziv projekta	Cilj projekta	Rezultat projekta	Vrsta usluge	Lokacija	Broj usluga	Broj korisnika	Žene	Muškarci	Budžet	Partneri	Donator
Bolja budućnost Tuzla	Promocija romske kulture	Smanjenje diskriminacije	Anketa u 8 općina, TV priloga za 10.000 gledalaca	Istraživanje i medijska promocija	Doboj, Tuzla, Kakanj, Visoko, Travnik, Prnjavor, Modriča, Vukosavlje	500+	500+	n/a	n/a	7.920 KM	MLJPI BiH	/
Udruženje žena Romkinja „Bolja budućnost“ Grada Tuzla	Zastupanje i integracija Roma i Romkinja u EU procese	Napredak u integraciji Roma i Romkinja kao napredak BiH na putu ka Evropskoj uniji	Jačanje uticaja romskih ženskih organizacija na nacionalnom i EU nivou za zaštitu i poštovanje prava Romkinja	Aktivno učešće romskih ženskih organizacija u konsultacijama i sastancima sa institucijama BiH i EU, uključujući GRETA komitet.	Zagovarački sastanci sa Delegacijom EU, predstavnicima EU institucija i GRETA komiteta; učešće na sedmici zagovaranja u Evropskom parlamentu u Briselu.	/	/	/	/	/	37.051,85 KM	/

Od 17 međunarodnih organizacija koje su bile obuhvaćene zahtjevom, odgovori su stigli od 3 organizacije, što čini 17,65% od ukupnog broja organizacija.

Tabela 4. Pokazatelji o prikupljenim podacima od međunarodnih i domaćih organizacija

Redni broj	Naziv organizacije	Dostavili podatke
1.	OSCE Misija u BiH	NE
2.	Vijeće Evrope u BiH	DA
3.	WHO BiH	NE
4.	UNICEF BiH	NE
5.	UNDP BiH	NE
6.	ILO BiH	NE
7.	IOM BiH	NE
8.	UN WOMEN BiH	NE
9.	VAŠA PRAVA BiH	DA
10.	CARITAS Švicarske	DA
11.	CARE International BiH	NE

Redni broj	Naziv organizacije	Dostavili podatke
12.	Fond otvoreno društvo BiH	NE
13.	World Vision BiH	NE
14.	REF BiH	DA
15.	Centar za obrazovne institucije Step by Step	NE
16.	GIZ BiH	NE
17.	Centar za integrativnu inkluziju Roma i Romkinja „Otaharin“	NE

Izvor podataka: domaće i međunarodne organizacije 2025. godina

Ovaj pregled pruža uvid u uložnim sredstvima i rezultatima ostvarenim kroz projekte koje su sproveli međunarodni i domaće organizacije u 2024. godini. Prikazane informacije detaljno ilustruju kako su sredstva raspoređena i korištena u različitim ključnim oblastima.

Tabela 5. Pokazatelji o uložnim sredstvima i rezultatima prikupljenim od međunarodnih i domaćih organizacija

Naziv organizacije	Naziv projekta	Cilj / Aktivnosti	Lokacija	Broj korisnika	Budžet	Partneri/donatori
Caritas Switzerland	IASI – Komponenta 5: Svijest i saradnja	Promocija romske kulture kroz medije i javne događaje	Bijeljina, Kakanj	475 učesnika	N/A	Otaharin, Romalen, CACH, Grad Bijeljina, Općina Kakanj
Vijeće Europe	Trening i mentorski program za medijske profesionalce	Edukacija o antidžipsizmu i podrška romskim medijskim radnicima	Zapadni Balkan i BiH	4 iz BiH	N/A	ERIAC, Vijeće Evrope, EU
Caritas Switzerland	IASI – Komponenta 1: Prihodi i zaposlenje	Pomoć pri zapošljavanju i samozapošljavanju	Bijeljina, Kakanj	85	N/A	CACH, Otaharin, Romalen, Grad Bijeljina, Općina Kakanj
Vijeće Europe	Analiza vladinih politika o zapošljavanju Roma	Identifikacija preporuka za unapređenje politika	Zapadni Balkan i BiH	N/A	N/A	Vijeće Evrope, EU
Roma Education Fund (REF)	SEC-BIH-OI (RARE II): Podrška učenicima u srednjim školama	Stipendije, mentorstvo, tutorstvo, treninzi i praksa za srednjoškolce	Tuzlanski kanton (9 općina)	51 učenik/ca	60.600 EUR	REF, Euro Rom Tuzla, EU
Caritas Switzerland	IASI – Komponenta 3:	Izgradnja 9 stambenih jedinica	Bijeljina	30 osoba		MHRR, CACH, Grad Bijeljina,

Naziv organizacije	Naziv projekta	Cilj / Aktivnosti	Lokacija	Broj korisnika	Budžet	Partneri/donatori
	Stanovanje					Otaharin
Vijeće Europe	Regionalna konferencija u Tirani	Razmjena dobre prakse i izazova u vezi legalizacije romskih naselja	Tirana (Albanija)	5 iz BiH	-	Vijeće Evrope, EU
Caritas Switzerland	IASI – Komponenta 2: Obrazovanje	Upis i završetak razreda za 327 učenika, 221 završio razred	Bijeljina, Kakanj	221	N/A	Otaharin, Romalen, Grad Bijeljina, Općina Kakanj, CACH
Roma Education Fund (REF)	TER-BIH-OI (RARE II): Pristup visokom obrazovanju	Stipendije, mentorstvo, praksa i alumni mreža za 16 studenata/ica	Tuzla, Brčko, Sarajevo, Bihać itd.	16 studenata/ica	47.400 EUR	REF, Euro Rom Tuzla, EU
Roma Education Fund (REF)	ECD-BIH-OI (RARE II): Predškolsko i osnovno obraz.	Podrška za djecu (ECD program), školski pribor, radionice za roditelje	Tuzla i Živinice	63 djece, 39 roditelja	27.540 EUR	REF, Euro Rom Tuzla, EU
Vijeće Europe	Preporuke o ličnim dokumentima	Analiza zakona, preporuke i regionalna konferencija za rješavanje statusa Roma bez dokumenata	BiH i Zap. Balkan	N/A	N/A	ENS, Vaša prava BiH, Vijeće Evrope, EU
Vijeće Europe	Trening o zelenoj tranziciji	Edukacija državnih službenika o održivom razvoju i zaštiti okoliša	Zapadni Balkan	N/A	N/A	Vijeće Evrope, EU

Izvor podataka: Međunarodne i domaće organizacije 2025. godina

Tabele koje slijede pružaju pregled uloženi sredstava i rezultata ostvarenih kroz projekte koje su sproveli međunarodni i domaći partneri u 2024. godini, raspoređene prema različitim oblastima. Ove tabele detaljno prikazuju kako su sredstva korištena u različitim segmentima, uključujući promociju romske kulture, zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje, obrazovanje, i zdravstvenu zaštitu. Analiza prikazanih podataka omogućava uvid u efikasnost i uticaj ulaganja na unapređenje položaja romske populacije u Bosni i Hercegovini.

Diskriminacija i antidžipsizam

Naziv organizacije	Naziv projekta	Cilj / Aktivnosti	Lokacija	Broj korisnika (BiH)	Budžet	Partneri/donatori
Caritas Switzerland	IASI – Komponenta 5: Svijest i saradnja	Promocija romske kulture kroz medije i javne događaje	Bijeljina, Kakanj	475 učesnika	N/A	Otaharin, Romalen, CACH, Grad Bijeljina, Općina Kakanj
Vijeće	Trening i mentorski program za medijske	Edukacija o antidžipsizmu i podrška	Zapadni Balkan i	4 iz BiH	N/A	ERIAC, Vijeće Evrope,

Naziv organizacije	Naziv projekta	Cilj / Aktivnosti	Lokacija	Broj korisnika (BiH)	Budžet	Partneri/donatori
Europe	profesionalce	romskim medijskim radnicima	BiH			EU

Zapošljavanje i zapošljivost

Naziv organizacije	Naziv projekta	Cilj / Aktivnosti	Lokacija	Broj korisnika	Budžet	Partneri/donatori
Caritas Switzerland	IASI – Komponenta 1: Prihodi i zaposlenje	Pomoć pri zapošljavanju i samozapošljavanju	Bijeljina, Kakanj	85	N/A	CACH, Otaharin, Romalen, Grad Bijeljina, Općina Kakanj
Vijeće Europe	Analiza vladinih politika o zapošljavanju Roma	Identifikacija preporuka za unapređenje politika	Zapadni Balkan i BiH	N/A	N/A	Vijeće Evrope, EU
Roma Education Fund (REF)	SEC-BIH-OI (RARE II): Podrška učenicima u srednjim školama	Stipendije, mentorstvo, tutorstvo, treninzi i praksa za srednjoškolce	Tuzlanski kanton (9 općina)	51 učenik/ca	60.600 EUR	REF, Euro Rom Tuzla, EU

Stambeno zbrinjavanje

Naziv organizacije	Naziv projekta	Aktivnosti / Rezultat	Lokacija	Broj korisnika	Broj stambenih jedinica	Budžet	Partneri/donatori
Caritas Switzerland	IASI – Komponenta 3: Stanovanje	Izgradnja 9 stambenih jedinica	Bijeljina	30 osoba	9	N/A	MHRR, CACH, Grad Bijeljina, Otaharin
Vijeće Europe	Regionalna konferencija u Tirani	Razmjena dobre prakse i izazova u vezi legalizacije romskih naselja	Tirana (Albanija)	5 iz BiH	-	N/A	Vijeće Evrope, EU

Obrazovanje

Naziv organizacije	Naziv projekta	Aktivnosti / Cilj	Lokacija	Broj korisnika	Budžet	Partneri/donatori
Caritas Switzerland	IASI – Komponenta 2: Obrazovanje	Upis i završetak razreda za 327 učenika, 221 završio razred	Bijeljina, Kakanj	221	N/A	Otaharin, Romalen, Grad Bijeljina, Općina Kakanj, CACH
Roma Education	TER-BIH-OI (RARE II): Pristup	Stipendije, mentorstvo, praksa i	Tuzla, Brčko,	16 studenata/ica	47.400 EUR	REF, Euro Rom Tuzla, EU

Naziv organizacije	Naziv projekta	Aktivnosti / Cilj	Lokacija	Broj korisnika	Budžet	Partneri/donatori
Fund (REF)	visokom obrazovanju	alumni mreža za 16 studenata/ica	Sarajevo, Bihać itd.			
Roma Education Fund (REF)	ECD-BIH-OI (RARE II): Predškolsko i osnovno obraz.	Podrška za djecu (ECD program), školski pribor, radionice za roditelje	Tuzla i Živinice	63 djece, 39 roditelja	27.540 EUR	REF, Euro Rom Tuzla, EU

Lična dokumenta

Naziv organizacije	Naziv projekta	Aktivnosti / Cilj	Lokacija	Broj korisnika	Budžet	Partneri/donatori
Vijeće Evrope	Preporuke o ličnim dokumentima	Analiza zakona, preporuke i regionalna konferencija za rješavanje statusa Roma bez dokumenata	BiH i Zap. Balkan	N/A	N/A	ENS, Vaša prava BiH, Vijeće Evrope, EU

Zelena tranzicija

Naziv organizacije	Naziv projekta	Aktivnosti / Cilj	Lokacija	Broj korisnika	Budžet	Partneri/donatori
Vijeće Evrope	Trening o zelenoj tranziciji	Edukacija državnih službenika o održivom razvoju i zaštiti okoliša	Zapadni Balkan	N/A	N/A	Vijeće Evrope, EU

2.3. Problemi utvrđeni u toku procesa izrade Izvještaja

U toku izrade Izvještaja, MLJPI je uočilo određene poteškoće prilikom prikupljanja informacija o provođenju APIRBiH 21/25. Pojedini upitnici dostavljeni od izvještajnih jedinica bili su nepotpuni ili nisu dostavljeni na propisanom obrascu. Iz tih razloga, već je preliminarnom analizom utvrđena potreba za jačanjem odgovornosti svih učesnika u implementaciji, te je istaknuta potreba da se razrade mehanizmi pomoću kojih će se osigurati efektivna i efikasna dostava obrađenih podataka od strane finalnih izvještajnih jedinica.

2.4. Ciklus potrošnje raspoloživih finansijskih sredstava (grantova)

Zakon o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2024. godinu usvojen je 19. jula 2024. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 50/24). Nakon usvajanja Zakona, MLJPI je pripremio Odluku o načinu korištenja grantova Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za period 2024.– 2026. godina, koja je usvojena 16.09.2024. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 72/24). Na osnovu ove Odluke, MLJPI je 20.09.2024. godine raspisalo javni poziv za dodjelu grant sredstava za zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje, zdravstvenu zaštitu i obrazovanje Roma u iznosu od 1.380.000,00 KM. Ministar za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je 22.10.2024. godine donio Odluku o imenovanju Komisije za ocjenu projekata i odabir korisnika grant sredstava Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za 2024. godinu, koja se sastojala od sedam članova ispred Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Kabineta predsjedavajuće Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine i Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine. Po završetku javnog poziva, Komisija je izvršila evaluaciju, bodovanje i prijedlog rang liste svih pristiglih aplikacija. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je 19.12.2024. godine usvojilo Odluku o dodjeli grant sredstava Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za 2024. godinu. Sa aplikantima koji su prošli na javnom pozivu 26.12.2024. godine zaključeni su ugovori o korištenju grant sredstava, koja su dodijeljena početkom 2025. godine.

Implementaciju projekata stambenog zbrinjavanja Roma pratio je Sektor za obnovu, razvoj, monitoring i regionalne centre MLJPI, na način da monitori izlaze na teren i prate sve procese od početka do kraja realizacije projekta, o čemu izvještavaju Sektor za ljudska prava. Za svu problematiku oko implementacije projekata (smanjenje/povećanje broja izgradnje/sanacije stambenih jedinica, produžetak roka implementacije projekata, utroška preostalih novčanih sredstava) zadužena je Komisija za praćenje grantova Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine. Implementatori grantova imaju obavezu da sačine izvještaje na unaprijed propisanom formatu (Obrazac: VI) čiju evaluaciju u pogledu uspješnosti implementacije projekta vrši Komisija za praćenje grantova Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.

III IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU AKTIVNOSTI U 2024. GODINU

APIR BiH 21/25 predviđa pet strateških ciljeva:

1. Jačanje sistema podrške, koordinacije i nadzora APIR BiH 2021/2025, smanjenje diskriminacije Roma i Romkinja i suzbijanje „antigypsyisma“.
2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma i Romkinja.
3. Poboljšanje uvjeta stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini.
4. Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije.

5. Poboljšanje obuhvata obrazovanja Roma i Romkinja u Bosni i Hercegovini djelotvornijom realizacijom Okvirnog plana o obrazovnim potrebama Roma za period 2018-2022.

U skladu sa planiranim sredstvima, uključujući sredstva od strane drugih nivoa vlasti i donatora, pružamo informacije o njihovoj realizaciji prema utvrđenim ciljevima u okviru APIR BiH 21/25, kako slijedi:

3.1. REALIZACIJA STRATEŠKOG CILJA 1- jačanje sistema podrške, koordinacije i nadzora APIRBIH 2021/2025, smanjenje diskriminacije Roma i Romkinja i suzbijanje „antigypsyisma”

Implementacija ovog strateškog cilja realizuje se kroz dvije mjere:

- **Mjera 1:** Ojačati sistem koordinacije i nadzora APIRBIH 2021/2025.
- **Mjera 2:** Ojačati sistem za borbu protiv diskriminacije u svrhu suzbijanja „antigypsyisma“.

MLJPI, kao izvještajna jedinica, poslala je upitnike relevantnim institucijama kako bi prikupila podatke o napretku u realizaciji aktivnosti predviđenih Akcionim planom za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za 2024. godinu. Ukupno je poslano 43 upitnika različitim institucijama. Od toga, 14 institucija je dostavilo odgovore, dok 29 institucije nisu odgovorile.

Postotak dostavljenih odgovora iznosi 32,56%, dok postotak neprimljenih odgovora čini 67,44%. Ovi podaci pružaju pregled uspješnosti komunikacije s institucijama i mogu pomoći u identifikaciji područja gdje je potrebno dodatno usmjerenje i podrška kako bi se osigurala potpuna implementacija aktivnosti predviđenih Akcionim planom.

Tabela 6. Pokazatelji o prikupljenim podacima od izvještajni jedinica po aktivnostima

Aktivnost	Institucija	Odgovor dostavljen
Aktivnost 1: Izrada uputstva i smjernica za postupanje u slučaju diskriminacije	Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine	Ne
	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine	Da
	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine	Da
	Ukupno:	
	Poslano upitnika	3

Aktivnost	Institucija	Odgovor dostavljen
	Primljeni odgovori	2
	Neprimljeni odgovori	1
Aktivnost 2: Izrada uputstva o pružanju besplatne pravne pomoći Romima bez dokumenata	Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine	Da
	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine	Da
	Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine	Ne
	Ministarstvo pravde Republike Srpske	Ne
	Ministarstvo pravde Federacije Bosne i Hercegovine	Da
	Pravosudna komisija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine	Ne
	Ministarstvo unutarnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine	Ne
	Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske	Ne
	Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Da
	Ukupno:	
	Poslano upitnika	9
	Primljeni odgovori	4
	Neprimljeni odgovori	5
Aktivnost 3: Uspostava stručnog tima za analizu podataka o diskriminaciji	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine	Da
	Odbor za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine	Da
	Ukupno:	

Aktivnost	Institucija	Odgovor dostavljen
	Poslano upitnika	2
	Primljeni odgovori	2
	Neprimljeni odgovori	0
Aktivnost 4: Pобоljšanje sudjelovanja Romkinja i mladih Roma	Agencija za ravnopravnost polova Bosne i Hercegovine	Ne
	Gender Centar Federacije Bosne i Hercegovine	Da
	Komisija za ravnopravnost spolova Brčko distrikta BiH	Ne
	Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine	Ne
	Odbor jednakih mogućnosti Narodne skupštine Republike Srpske	Da
	Komisija za jednakopravnost spolova Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	Ne
	Komisija za jednakopravnost spolova SK	Ne
	Komisija za jednakopravnost spolova Skupština TK	Da
	Povjerenstvo za jednakopravnost spolova Skupštine HNK	Ne
	Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Skupštine SBK	Ne
	Odbor za društvene djelatnosti, jednakopravnost spolova i borbu protiv korupcije PK	Ne
	Komisija za pravdu, ljudska prava, građanske slobode i jednakopravnost	Ne

Aktivnost	Institucija	Odgovor dostavljen
	spolova Skupštine USK	
	Komisija za jednakopravnost spolova BPK	Ne
	Komisija za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode ZE-DO K	Da
	Odbor za jednakopravnost spolova Kanton 10	Ne
	Odbor za pravdu, upravu, ljudska prava i ravnopravnost spolova ZZK	Ne
	Ukupno:	
	Poslano upitnika	16
	Primljeni odgovori	4
	Neprimljeni odgovori	12
Aktivnost 5: Organizacija edukacija za promicanje prava Roma i Romkinja	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine	Da
	Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine	Ne
	Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine	Da
	Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine	Ne
	Agencija za državnu upravu Republike Srpske	Ne
	Centar za edukaciju sudaca i tužitelja Federacije Bosne i Hercegovine	Ne
	Centar za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske	Ne

Aktivnost	Institucija	Odgovor dostavljen
	Pravosudna komisija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine	Ne
	Ukupno:	
	Poslano upitnika	8
	Primljeni odgovori	2
	Neprimljeni odgovori	6
Aktivnost 6 i 7: Inicijative za usklađivanje propisa	Ministarstvo unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine	Ne
	Ministarstvo unutrašnjih poslova KS	Ne
	Ministarstvo unutrašnjih poslova SBK/KSB	Da
	Ministarstvo unutrašnjih poslova HNK	Ne
	Ministarstvo unutrašnjih poslova USK	Ne
	Ministarstvo unutrašnjih poslova ZE-DO	Da
	Ministarstvo unutrašnjih poslova TK	Ne
	Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Da
	Ministarstvo unutrašnjih poslova K10	Ne
	Ministarstvo unutrašnjih poslova BPK	Ne
	Ministarstvo unutrašnjih poslova PK	Da
	Ukupno:	
	Poslano upitnika	11
	Primljeni odgovori	4
	Neprimljeni odgovori	7

Mjera 1: Ojačati sistem koordinacije i nadzora APIRBiH 2021/2025

U 2024. godini, MLJPI posvetilo je značajnu pažnju unapređenju sistema koordinacije i monitoringa u okviru mjere „Ojačati sistem koordinacije i nadzora APIRBiH 2021/2025“. Cilj ove mjere bio je

jačanje kapaciteta i efikasnosti u ostvarivanju ciljeva vezanih za društvenu inkluziju Roma i Romkinja. Ovaj izvještaj daje pregled postignutih rezultata, izazova i brojčanih pokazatelja za 2024. godinu.

Na međunarodnom nivou, predstavnici Ministarstva su redovito sudjelovali u radu tijela Vijeća Europe, uključujući Odbor za borbu protiv diskriminacije, različitosti i uključenosti (CDADI) i Odbor eksperata za pitanja Roma i putnika (ADI-ROM). Tokom 2024. godine, održana su dva ključna sastanka CDADI, od 18. do 19. aprila i od 3. do 4. oktobar, te dva sastanka ADI-ROM, od 15. do 16. maja i od 29. do 30. oktobra. Aktivna participacija Ministarstva na ovim sastancima doprinijela je oblikovanju politika za unapređenje prava Roma.

Povećanje kapaciteta unutar Ministarstva postignuto je zapošljavanjem jedne osobe romske nacionalnosti na 12 mjeseci u Odjelu za zaštitu prava i saradnju. Ovaj korak bio je ključan za jačanje podrške državnoj kontaktnoj tački za Rome i omogućio je kontinuirani rad i bolju integraciju Roma u društvo. Osigurana su budžetska sredstva za ovu poziciju tokom cijele budžetske godine.

Ministarstvo je pružilo značajnu finansijsku, stručnu i tehničku podršku Odboru za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Odbor za Rome je održao pet redovne sjednice tokom izvještajnog perioda, uključujući obilježavanje Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve Holokausta/Samudaripen-a.

Što se tiče finansijskih sredstava, Ministarstvo je tokom 2024. godine dodijelilo ukupno 100.000 KM iz budžeta za podršku udruženjima nacionalnih manjina, uključujući romske organizacije. Romske organizacije su primile 17.920 KM, dok je dodatnih 80.000 KM dodijeljeno za projekte usmjerene na promociju ljudskih prava, od čega je 23.793 KM dodijeljeno romskim organizacijama. Ova sredstva omogućila su realizaciju značajnih projekata, uključujući kampanje za promociju nacionalnih manjina, njihove kulture, tradicije i običaja te zaštitu ljudskih prava.

Međutim, nekoliko ključnih aktivnosti nije ostvareno kako je planirano. Izrada Platforme za rad romske tematske grupe (RTG) i uspostava koordinacije s predstavnicima nije napredovala, niti je ostvarena suradnja s udruženjima Roma i organizacijama civilnog društva u usuglašavanju platforme za saradnju sa udruženjima Roma i ostalim OCD. Također, plan za prikupljanje podataka o Romima u suradnji s statističkim agencijama nije realiziran, što ukazuje na potrebu za dodatnim resursima i pažnjom u budućnosti. Ove aktivnosti su planirane APIRBiH2021/2025 do kraja 2025. godine, tako da se implementacija ovih mjera će se realizovati u narednom periodu.

Zaključno, tokom 2024. godine, MLJPI postiglo je značajne rezultate u jačanju sistema koordinacije i monitoringa. Iako su mnoge ključne aktivnosti uspješno realizirane, postoje i određeni izazovi koji zahtijevaju dodatne napore. Kontinuirani rad na rješavanju ovih izazova bit će presudan za dalji napredak u postizanju ciljeva mjere i unapređenje prava i položaja Roma i Romkinja u Bosni i Hercegovini.

Tabela 7: Pregled dodijeljenih grant sredstava podrške udruženjima nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini čiji korisnici su romske organizacije

R. br.	Udruženje	Namjena	Dodijeljena sredstva
1.	„Kali Sara-Romski informativni centar“, Sarajevo	Porijeklo Roma u Bosni i Hercegovini - istraživanje arhivske građe u BiH	7.000,00
2.	Udruženje „Centar za interkativnu inkluziju Roma i Romkinja - Otaharin“, Bijeljina	„Baro drom“ - dug put do inkluzije Roma i Romkinja	7.000,00
3.	Udruženje žena „Romkinja“, Bijeljina	Značajni datumi za Rome su značajni datumi i za ostale građane	6.328,00
4.	Udruženje Centar za podršku Roma „Romalen“, Kakanj	Romska kultura: povezivanje i uvažavanje	4.550,00

Izvor podataka: MLJPI 2025. godina

Tabela 8: Pregled dodijeljenih grant sredstava organizacijama za ljudska prava u cilju promocije ljudskih prava u Bosni i Hercegovini čiji korisnici su romske organizacije

R.br.	Aplikant	Naziv projektnog prijedloga	Dodijeljena sredstva
1.	Udruženje žena Romkinja „Bolja budućnost“, Tuzla	Mapiranje diskriminacije - istraživanje pojava oblika diskriminacije ranjivih grupa u BiH	7.000,00
2.	Udruženje „Romska djevojka – Romani ćej“, Prnjavor	Zajedno protiv diskriminacije, ojačavanja kroz znanja	6.900,00

Izvor podataka: MLJPI 2025. godina

Provedene aktivnosti

U cijelosti su provedene četiri aktivnosti koje su se odnosile na :

1. Aktivnost 2: Kontinuirano sudjelovanje u radu tijela Vijeća Europe
1. Aktivnost 3: Poboljšanje kapaciteta državne kontaktne tačke za Rome
2. Aktivnost 4: Poboljšanje rada i stručne potpore Odboru za Rome
3. Aktivnost 9: Osiguranje grant sredstava udrugama Roma

Nisu provedene aktivnosti

Nisu provedene aktivnosti koje su se odnosile na:

1. Aktivnost 1: Održavanje i poboljšanje regionalne suradnje u okviru IPA-e III
2. Aktivnost 5: Izrada platforme za rad Romske tematske skupine (RTG)
3. Aktivnost 6: Usuglašavanje platforme za suradnju s udrugama Roma i ostalim OCD-ima
4. Aktivnost 7: Izrada plana za prikupljanje podataka o Romima
5. Aktivnost 8: Uspostavljanje nadzornog tima

Mjere 2: Ojačati sistem za borbu protiv diskriminacije u svrhu suzbijanja antigypsyizma

U okviru mjere 2, koja je usmjerena na jačanje sistema za borbu protiv diskriminacije i suzbijanje antigypsyizma, postignuti su različiti nivoi uspjeha u realizaciji ciljeva.

Prema izvještaju Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za 2024. godinu, većina institucija nije ispunila zakonske obaveze u vezi s vođenjem evidencija o diskriminaciji. Iako su u 2024. godini poslan upitnik prema tri nadležne institucije i primljeni odgovori od dvije institucije, analiza pokazuje da nije bilo značajnog napretka u izradi uputstva za postupanje u slučaju diskriminacije.

U pogledu poboljšanja sudjelovanja Romkinja i mladih Roma, postotak žena i mladih u tijelima koja se bave pitanjima manjina i dalje je relativno nizak. Iako je izrađena platforma za unapređenje prava i položaja Romkinja, nije zabilježen značajan napredak u povećanju njihove zastupljenosti u relevantnim tijelima.

Upitnik o zastupljenosti Romkinja i mladih Roma poslan je na 16 nadležnih institucija, od kojih su samo četiri dostavile odgovor. Među njima, jedino je Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine naveo konkretan primjer uključivanja Romkinje – jedna Romkinja (što čini 4%) bila je uključena u partnersku grupu za konsultacije u procesu izrade Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici.

Prema dostupnim podacima, zastupljenost žena i mladih u pojedinim tijelima je sljedeća:

- **Odbor za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine:** 45,45% žena (5 od 11 članova) i 27,27% mladih (3 od 11);

- **Vijeće nacionalnih manjina Federacije Bosne i Hercegovine:** 28,57% žena među romskim članovima (2 od 7) i 14,29% mladih (1 od 7);
- **Vijeće nacionalnih manjina Kantona Sarajevo:** 7,14% Romkinja (1 od 14);
- **Vijeće nacionalnih manjina Unsko-sanskog kantona:** 25% mladih (1 od 4);
- **Vijeće nacionalnih manjina Brčko distrikta Bosne i Hercegovine:** 12,5% mladih (1 od 8).

Ukupno gledano, postotak žena među članovima nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini iznosi približno 12,20%, dok je postotak mladih oko 7,32%, što ukazuje na potrebu za dodatnim mjerama za poticanje rodne i generacijske ravnoteže u ovim tijelima.

Provedene su ukupno dvije edukacije koje su uključivale obuke za sudije i tužioce, kao i seminare o pravima pripadnika ranjivih grupa. Iako su ove aktivnosti organizirane, nije zabilježen konkretan napredak u pogledu edukacija koje se specifično bave pravima Roma. Upitnik je poslan na osam nadležnih institucija, ali su odgovor dostavile samo dvije. Jedino je Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine navelo da su tokom izvještajnog perioda realizirane dvije edukacije.

Nema zabilježenog napretka u vezi sa inicijativom za izmjenu propisa koji se odnose na rješavanje problema i načina prijave prebivališta i boravišta osoba bez ličnih dokumenata, s ciljem usuglašavanja zajedničkih rješenja na nivou cijele Bosne i Hercegovine. Upitnici su poslani na 11 nadležnih institucija, a odgovor je dostavilo samo njih četiri – pri čemu nijedna nije izvijestila o bilo kakvim aktivnostima ili napretku u ovoj oblasti. Također, nije bilo napretka u izradi inicijative za izmjenu propisa o prijavi prebivališta i boravišta osoba bez dokumenata.

Prema podacima Udruženja „Vaša prava BiH“, tokom 2024. godine evidentirano je 10 slučajeva Roma i Romkinja koji nisu upisani u matične knjige niti posjeduju državljanstvo Bosne i Hercegovine, od čega je bilo 6 muškaraca i 4 žene. Uspješno je riješeno devet slučajeva (5 muškaraca i 4 žene), dok je jedan predmet obustavljen zbog nedostupnosti korisnika i njegove neaktivne saradnje.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine donijelo je Odluku o usvajanju Uputstva o prevenciji i suzbijanju anticiganizma u Bosni i Hercegovini. U okviru ove Uputstva donesen je i Obrazac za prijavu anticiganizma, koji je dostupan na bosanskom, hrvatskom, srpskom i romskom jeziku. Obrazac i sama Uputstva mogu se pronaći na zvaničnoj web stranici MLJPI, čime se omogućava lakša prijava i efikasnija prevencija anticiganizma u zemlji. Odluka je stupila na snagu danom donošenja i objavljena je u „Službenom glasniku BiH, broj 14/25“.

Zaključno, iako su određene aktivnosti djelomično realizirane, značajan dio ciljeva i zadataka u okviru mjere 2 još uvijek zahtijeva dodatne napore i konkretne korake kako bi se ostvarili željeni rezultati u borbi protiv diskriminacije i antigypsyizma.

Provedene aktivnosti

U cijelosti je provedena jedna aktivnost koja se odnosila na:

1. Aktivnost 5: Organizacija edukacija i aktivnosti za promicanje prava Roma i Romkinja

Djelomično realizovane aktivnosti

1. Aktivnost 1: Izrada uputstava i smjernica za postupanje u slučaju diskriminacije
2. Aktivnost 2: Izrada uputstva o pružanju besplatne pravne pomoći Romima bez dokumenata
3. Aktivnost 4: Pобољшanje sudjelovanja Romkinja i mladih Roma
4. Aktivnost 6: Sačiniti inicijativu za usklađivanje propisa o izdavanju osobnih isprava

Nisu provedene aktivnosti

1. Aktivnost 3: Uspostava stručnog tima za analizu podataka o diskriminaciji
2. Aktivnost 7: Sačiniti inicijativu za izmjenu propisa o prebivalištu i boravištu

Prema APIR BiH 21/25 MLJPI je izvještajna jedinica, i nije nadležna institucija za realizaciju svih aktivnosti.

3.2. REALIZACIJA STRATEŠKOG CILJA 2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma i Romkinja

Implementacija strateškog cilja

Implementacija ovog strateškog cilja realizuje se provođenjem tri mjere:

1. **Mjera 1:** Podsticanje zapošljavanja i zapošljivosti Roma
2. **Mjera 2:** Osiguravanje sredstava za provedbu programa zapošljavanja Roma
3. **Mjera 3:** Podsticanje zapošljavanja Roma u javnom sektoru

Na osnovu Odluke o načinu korištenja grantova Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za period 2024.– 2026. godina („Službeni glasnik BiH“, broj 72/24), MLJPI je raspisalo javni poziv za dodjelu grant sredstava za zapošljavanje Roma za 2024. godinu u iznosu od 50.000,00 KM. Pravo apliciranja imali su entitetski, kantonalni i službe za zapošljavanje na nivou jedinica lokalne samouprave. Grant sredstva raspoređena su na slijedeći način: Federacija Bosne i Hercegovine

u iznosu od 31.330 KM, Republika Srpska u iznosu od 15.670 KM i Brčko distrikt Bosne i Hercegovine u iznosu od 3.000 KM. Na osnovu toga, 26.12.2024. godine potpisan je Ugovor o korištenju grant sredstava sa Federalnim zavodom za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske. Obzirom da nije zaprimljena aplikacija od strane Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za koju je bilo namijenjeno 3.000,00 KM, predloženo je da se ista usmjere na grant za stambeno zbrinjavanje Roma. Transfer sredstava je izvršen u januaru 2025. godine sa rokom realizacije od 12 mjeseci.

Zavodi svake godine raspisuju javne pozive za odabir korisnika projekata zapošljavanja i samozapošljavanja Roma. Komisije koje formiraju zavodi, u kojoj su predstavnici MLJPI i romskog nevladinog sektora, donose odluku o odabiru korisnika.

Prema APIRBiH 21/25 za oblast zapošljavanja za 2024. godinu, u budžetu MLJPI planirano je osiguranje 600.000,00 KM, s ciljem sufinansiranja zapošljavanja na period od 12 mjeseci za približno 75 Roma. Na osnovu obrazaca za prikupljanje podataka utvrđenih Smjernica, MLJPI je dobio podatke od 36 lokalnih zajednica.

Tabela 8. Pokazatelji o prikupljenim podacima od izvještajni jedinica po aktivnostima

	JLS	BROJ ZAPOSLENIH		BROJ ZAPOSLENIH U JAVNOM SEKTORU		BROJ ZAPOSLENIH U PRIVATNOM SEKTORU		BROJ NEZAPOSLENIH	
		Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M
1.	Srebrenik	0	1	0	0	0	1	13	8
2.	Bihać	3	7	0	0	1	1	0	0
3.	Visoko	0	0	0	0	0	0	222	182
4.	Srbac	3	7	0	5	3	2	9	13
5.	Breza	0	7	0	2	0	3	28	45
6.	Gradiška	12	20	12	20	0	0	11	10
7.	Sanski Most	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Doboj	2	3	0	0	2	3	177	188
9.	Kalesija	1	5	0	0	1	5	70	90

10.	Modriča	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Novi Grad	3	2	2	1	1	1	1	1
12.	Novo Sarajevo	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Milići	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Zenica	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Kiseljak	4	5	0	0	4	5	68	93
16.	Sapna	0	1	0	1	0	0	14	15
17.	Bijeljina	8	2	0	0	8	2	21	16
18.	Derventa	0	0	0	5	0	0	0	0
19.	Čelić	4	3	1	1	3	2	4	2
20.	Zavidovići	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Centar Sarajevo	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Kakanj	5	45	2	18	3	27	0	0
23.	Ilidža	0	0	0	0	0	0	90	73
24.	Vukosavlje	6	8	0	1	6	7	67	76
25.	Srebrenica	0	0	0	0	0	0	0	0
26.	Šamac	2	2	0	0	2	2	4	5
27.	Gradačac	0	0	0	0	0	0	78	100
28.	Ključ	1	2	0	1	1	1	1	2
29.	Novi Travnik	0	0	0	0	0	0	0	0
30.	Tuzla	0	0	0	0	0	0	0	0
31.	Živinice	0	11	0	0	0	0	54	58
32.	Maglaj	0	0	0	0	0	0	0	0
33.	Cazin	0	0	0	0	0	0	4	3
34.	Brčko	0	0	0	0	0	0	182	160
35.	Usora	0	3	0	0	0	3	3	6
36.	Mostar	1	9	1	7	0	2	224	214

Izvor podataka: JLS 2025.

Prema dobivenim podacima, zaposleno je 198 Roma, od čega 143 muškaraca i 55 žena. U javnom sektoru na nivou JLS zaposleno je 62 muškaraca i 18 žena, dok je u privatnom sektoru zaposleno 67 muškaraca i 35 žena. Jedinice lokalne samouprave su navele da je nezaposleno 1360 muškaraca i 1345 žena.

Tokom 2024. godine implementirana su sredstva iz 2023. godine, obzirom da su tek početkom 2024. godine prebačena zavodima i neutrošena sredstva iz 2020. godine u iznosu od 157.510,00 KM u iznosu od 313.017,56 KM. Razlozi za preostala sredstva su sljedeći:

- Transfer sredstava iz 2020. godine izvršen je u februaru 2021. godine, s rokom utroška od 12 mjeseci.

- Pandemija COVID-19.
- Nepoštovanje obaveza od strane korisnika sredstava, što je dovelo do pokretanja postupka povrata sredstava.
- Zapošljavanje manjeg broja lica u odnosu na traženi broj u prijavama na projekte, što je uzrokovalo pojavu slobodnih sredstava.
- Odustajanje od učešća u projektu određenog broja korisnika sredstava, što je također dovelo do pojave slobodnih sredstava.
- Neprihvatanje realizacije zapošljavanja kod nekih poslodavaca (koji su zaposlili lica mimo uslova javnog poziva), što je rezultiralo pojavom slobodnih sredstava.

U nastavku dajemo informacije o realizovanim aktivnostima po mjerama.

Mjera 1. Podsticanje zapošljavanja i zapošljivosti Roma

Zavod za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine je tokom 2024. godine prilikom analize kvalifikacijske strukture utvrdio da je 3.314 osoba romske nacionalnosti prijavljeno na Federalni zavod za zapošljavanje, od čega je 1.695 Romkinja. Od ovog broja, 2.957 osoba je nekvalifikovano (NKV) osoblje.

Što se tiče starosne strukture prijavljenih Roma i Romkinja, 1.151 su mlađe osobe (do 35 godina), dok je 2.163 osoba starije životne dobi (preko 35 godina).

Tabela 9. Pokazatelji o prikupljenim podacima o broju nezaposlenih Roma u Federaciji Bosne i Hercegovine po spolu i dobi

Broj nezaposlenih Roma u FBiH spolu i dobi											
	Dob										Ukupno
	15-19 god.	20-24 god.	25-29 god.	30-34 god.	35-39 god.	40-44 god.	45-49 god.	50-54 god.	55-59 god.	60 i više god.	
Ukupno	248	447	456	430	355	333	316	301	254	174	3314
Žene	141	250	258	215	178	152	153	163	109	76	1695

Izvor podataka: ZZZ FBiH 2025.

Na evidencije Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske, prijavljena je 121 osoba, od čega su 64 Romkinje, 2 osobe sa invaliditetom, a 96 osoba su NKV osoblje. Od ukupnog broja prijavljenih na evidenciji 42 osobe su mlađe dobi, do 30 godina starosti, a 79 osoba do 65 godina.

Kada su u pitanju podaci o starosti, Zavod raspolaže slijedeće podatke:

Tabela 10. Pokazatelji o prikupljenim podacima o broju nezaposlenih Roma u Republici Srpskoj po dobi

Godine starosti	Broj lica
15-18	0
18-20	8
20-24	15
24-27	10
27-30	9
30-35	14
35-40	11
40-45	11
45-50	7
50-55	14
55-60	14
60-65	8

Izvor podataka: ZZZ RS 2025.

U Zavodu za zapošljavanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je evidentirano ukupno 341 osoba romske nacionalnosti, od čega je 183 Romkinja, 325 NKV osoblja. Kada je u pitanju starosna struktura 152 osobe su mlađe dobi a 46 osoba starije dobi. Pored ovog pokazatelja, Zavod je dostavio i sljedeće podatke:

Tabela 11. Pokazatelji o prikupljenim podacima o broju nezaposlenih Roma u Brčko distriku Bosne i Hercegovine kvalifikacionoj strukturi i dobi

VSS	SSS	KV	PK	NK
2	6	8	0	325
Do 18 godina.	Od 18-25	25-40	40-50	50- i više
20	82	141	52	46

Izvor podataka: ZZZ BD BiH 2025.

Također, lica sa evidencije Zavoda uključena su u aktivnosti Centara za informisanje, savjetovanje i obuku (CISO) te Klubova za traženje posla. Kontinuirano se radi na razvoju motivacije za aktivno traženje posla kod dugoročno nezaposlenih, mladih i marginalizovanih lica. Sva lica prolaze obuke za aktivno traženje posla, uključujući pisanje biografije i vođenje intervjua sa poslodavcem, dok lica koja iskažu interes prolaze i obuku iz preduzetništva.

Mjera 2. Osiguravanje sredstava za provedbu programa zapošljavanja Roma

S obzirom da nisu bila na raspolaganju grant sredstva iz 2024. godine, zavodi za zapošljavanje su nastavili sa implementacijom grant sredstava iz 2023. godine.

Federalni zavod za zapošljavanje usvojio je Programa sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja Roma u 2024. godini u mjesecu septembru 2024. godine. Za realizaciju Programa predviđena su sredstva iz budžeta Bosne i Hercegovine u iznosu od 282.830,00 KM, od čega je Ugovorom o korištenju grant sredstava, zaključenog između Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Federalnog zavoda za zapošljavanje, osigurano 125.320,00 KM, a iznos od 157.510,00 KM su neutrošena sredstva iz prethodnih godina.

Javni poziv je objavljen u oktobru iste godine i ostao otvoren 30 dana od dana objave, uz napomenu da je obrada prispjelih aplikacija (prijava na JP) od strane nadležne Komisije za ocjenu podnesenih zahtjeva po Programu obavljena u januaru 2025. godine.

Na osnovu obrade i ocjene prispjelih zahtjeva, a u skladu sa kriterijima Programa, Komisija na prijedlog predstavnika romskog nevladinog sektora u Komisiji, je sačinila Informaciju da se poslodavcima i fizičkim licima – Romima odobre sredstva u ukupnom iznosu od 279.000,00 KM, odnosno 67.200,00 KM za samozapošljavanje **7 fizičkih lica** – nezaposlenih Roma, te 211.800,00 KM za zapošljavanje **22 Roma** sa evidencije nezaposlenih na području Federacije Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je vrijednost Programa 282.830 KM, sredstva u iznosu 3.830 KM su isplaćena kao naknade za rad u Komisiji romskim predstavnicima koju su ujedno i članovi predmetne Komisije za odabir korisnika.

Na osnovu Javnog poziva za dodjelu grant sredstava za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu, JU Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske odobrena su sredstva u iznosu od 62.680,00 KM, doznačena od strane Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine. Ta sredstva su doznačena 30.01.2024. godine, kada je i započela njihova realizacija.

Nakon raspisivanja Javnog poziva poslodavcima i nezaposlenim licima za korištenje sredstava po Programu, te obrade svih pristiglih zahtjeva, odobrena su sredstva u iznosu od 58.000,00 KM za zapošljavanje 10 osoba, dok je realizovano zapošljavanje **8 osoba** u ukupnom iznosu od 53.000,00 KM.

Tokom 2023. godine Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje BD Bosne i Hercegovine nisu raspisivali javni poziv za dodjelu grant sredstava obzirom da su sredstva doznačena tek u 2024. godini.

Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je u toku 2024. godine raspisao dva Javna poziva poslodavcima za zapošljavanje Roma sa evidencije lica koja aktivno traže zaposlenje Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, i to: Javni poziv broj 04-975-2/24 od 19.04.2024. g. i broj 04-1602-2/24 od 31.07.2024. za dodjelu grant sredstava za 2023. godinu. Sredstva za realizaciju Programa koje obezbjeđuje Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine predviđena su u iznosu od 12.000,00 KM, te su iz tih sredstava zaposlena **2 Roma** u ukupnom iznosu od 12.000,00 KM, na period od 1 godine.

Sva lica sa evidencije zavoda, uključujući i nezaposlena lica romske nacionalnosti, putem nadležnih biroa bila su uključena u savjetodavni proces u svrhu pronalaska zaposlenja. Kroz taj proces, sa nezaposlenim licem sačinjava se individualni plan zapošljavanja - IPZ (podaci o licu, kao i aktivnosti koje treba preuzeti u svrhu pronalaska zaposlenja) i vrši se procjena njegove zapošljivosti (lako zapošljivo, uslovno zapošljivo ili teško zapošljivo lice).

Mjera 3. Podsticanje zapošljavanja Roma u javnom sektoru

Tokom 2023. godine nisu bile realizovane aktivnosti za podsticanje zapošljavanja Roma u javnom sektoru, s obzirom na to da grant sredstva za 2023. godinu nisu bila operativna i stoga nisu prebačena zavodima.

Realizacija aktivnosti

Provedene aktivnosti

U cijelosti je provedeno šest aktivnosti koje su se odnosile na izradu analiza o kvalifikacijskoj strukturi, programe za podsticanje radno sposobnih Roma u svrhu prijavljivanja na evidencije, kao i implementacija grant sredstava.

Nisu provedene aktivnosti

Nisu provedene aktivnosti koje su se odnosili na:

- Pripremiti inicijativu za izmjenu propisa kojima se osiguravaju poticajne mjere za zadruge / mala poduzeća u cilju oslobađanja od plaćanja pristojbi prilikom pokretanja malih poduzeća, - nadležne institucije: Zavod za zapošljavanje F Bosne i Hercegovine BiH, Zavod za

zapošljavanje RS i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, aktivnost je kontinuirana, sa rokom realizacije do 2023. godine

- Osigurati grant sredstva za javne radove - nadležna institucija MLJPI, u 2024. godini sredstva su postala operativna tek u 2025. godini.
- Sačiniti analizu o zaposlenosti Roma u javnom sektoru s potrebama u zapošljavanju, razvrstana po spolu i dobi - nadležne institucije Zavod za zapošljavanje FBiH, Zavod za zapošljavanje RS i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikt BiH, aktivnost je nije realizovana obzirom da sredstva MLJPI nisu bila dodijeljena zavodima tokom 2024. godine
- Izraditi program zapošljavanja Roma u javnom sektoru i poticati javni sektor za korištenje grant sredstava za zapošljavanje - nadležne institucije: Zavod za zapošljavanje FBiH, Zavod za zapošljavanje RS i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, aktivnost je kontinuirana.

3.3.REALIZACIJA STRATEŠKI CILJ 3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u BiH

Implementacija ovog Strateški cilja realizuje se kroz provođenje četiri mjere:

- **Mjera 1:** Izvršiti legalizaciju neformalnih naselja gdje Romi/Romkinje stanuju uz osiguranje, trajnog, primjerenog i prihvatljivog smještaja za osobe koje stanuju u nelegalnim objektima,
- **Mjera 2:** Poboljšati stambene uvjete u stambenim jedinicama u kojima žive Romi,
- **Mjera 3:** Izgradnja socijalnih stambenih jedinica za Rome (kolektivni/individualni objekti),
- **Mjera 4:** Poboljšanje infrastrukturnih uvjeta stanovanja u romskim naseljima i široj zajednici.

Na osnovu Odluke o načinu korištenja grant sredstava iz budžeta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za period 2024-2026. godina ("Službeni glasnik BiH", broj 72/24), Ministarstvo je raspisalo javni poziv za dodjelu grant sredstava za stambeno zbrinjavanje Roma za 2024. godinu u iznosu od 800.000,00 KM. Sredstva su raspoređena u skladu s okvirnim odnosima (Federacija Bosne i Hercegovine 62,66%, Republika Srpska 31,34% i Brčko distrikt Bosne i Hercegovine 6%) utvrđenim Akcionim planom Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za period 2021.-2025. godine na slijedeći način:

- za Federaciju Bosne i Hercegovine u iznosu od 501.280,00 KM,
- za Republiku Srpsku u iznosu od 250.720,00,
- za Brčko distrikt Bosne i Hercegovine u iznosu od 48.000,00 KM.

S obzirom na to da su sredstva u iznosu od 132.665,00 KM ostala neutrošena na drugim grant pozicijama, na prijedlog ministra za ljudska prava i izbjeglice, sačinjen je prijedlog Odluke o dodjeli grant sredstava, kojim se cjelokupan iznos preusmjerava na grant za stambeno zbrinjavanje Roma, imajući u vidu značajan broj pristiglih prijava i izražene potrebe u ovoj oblasti. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je, na 48. vanrednoj sjednici održanoj 19.12.2024. godine, usvojilo predmetnu Odluku.

Na osnovu toga, 26.12.2024. godine potpisani su Ugovori o korištenju grant sredstava sa 13 jedinica lokalne samouprave. Transfer sredstava izvršen je u januaru 2024. godine, sa rokom realizacije od 12 mjeseci.

Tabela 12. Pokazatelji o dodijeljenim grant sredstvima za stambeno zbrinjavanje Roma

Rb	Podnosilac projektnog prijedloga	Naziv projektnog prijedloga	Dodijeljena sredstva u KM
1.	Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, Odjeljenje za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja, Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine	Stambeno zbrinjavanje Roma u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine	48.000,00
2.	Grad Prijedor	Stambeno zbrinjavanje Roma u 2024. godini na području grada Prijedora	100.000,00
3.	Grad Doboj	Poboljšanje uslova stanovanja Roma na području grada Doboja	100.000,00
4.	Grad Modriča	Izgradnja individualnog stambenog objekta za romsku porodicu u Modriči	80.000,00
5.	Opština Novi Grad	„Uređenje komunalne infrastrukture u romskom naselju i sanacija stambenih jedinica u vlasništvu Roma“ - faza 2	49.665,00
6.	Opština Teslić	Stambeno zbrinjavanje ugroženih porodica Roma u 2024. godini na području opštine Teslić	25.807,00
7.	Opština Vlasenica	Sanacija stambenih objekata Romskih porodica sa područja opštine Vlasenica	25.807,00
8.	Općina Kiseljak	Sanacija i rekonstrukcija stambenih objekata u vlasništvu Roma	100.000,00
9.	Općina Sapna	Stambeno zbrinjavanje Roma u Općini Sapna	100.000,00
10.	Općina Jajce	Stambeno zbrinjavanje Roma u općini Jajce	90.386,00
11.	Općina Breza	Stambeno zbrinjavanje Roma u općini Breza kroz opremanje dvije potkrovne stambene jedinice u postojećem objektu kolektivnog stanovanja za romsku populaciju	65.000,00
12.	Grad Visoko	Sanacija ulice Ljetovik	65.000,00
13.	Općina Kalesija	Izgradnja pješačke staze u naselju Olanovica	50.000,00
14.	Općina Kalesija	Izgradnja oborinske kanalizacije u naselju Olanovica	30.000,00

Ukupno:**932.665,00**

Izvor podataka: MLJPI 2025. godina

Prema APIRBiH 21/25, sredstva za implementaciju u oblasti stambenog zbrinjavanja za 2024. godinu planirana su u iznosu od 1.224.000 KM. Ova sredstva namijenjena su za izgradnju 20 stambenih jedinica, sanaciju/rekonstrukciju 40 stambenih jedinica, te poboljšanje infrastrukturnih uslova stanovanja za 265 korisnika.

Kada su u pitanju **naselja u kojima žive Romi**, podaci od JLS su sljedeći:

1. **Općini Breza** - u ulici Salke Bešlagića, Filipa Lastrića i Željeznička stanica,
2. **Grad Gradiška** – naselja Žeravica, Dubrave, Laminci i Rovine,
3. **Sanski Most** – Romi integrirani u potpunosti, nemaju odvojena naselja,
4. **Općina Kalesija** – Olanovica i Petrovice,
5. **Opština Modriča** – Straževac, Džahmetovača, Potok mahala i željeznička stanica,
6. **Opština Novi Grad** – Prekosanje (ulica Radnička), ulice Kej, Krajiških brigada, Vidorija (ulica Oslobođenja) i Roga (ulica Prve Krajiške brigade),
7. **Zenica** – Putovići, Kanal, Lukovo polje, Velikog sudije Građeše, Radakovo, Brist, Nemila,
8. **Kiseljak** – Hrastovi, Kiseljak Gomionica,
9. **Sapna** – Niberivići, DZ Donji Zaseok,
10. **Bijeljina** – Mahala, Tombak, Rupače, Divlji Zapad, Salaš i Hidanovići,
11. **Derventa** – Radnička i ulica Ive Andrića (nekada Gornji i Donji Ciganluk),
12. **Zavidovići** – Dolovi, Rupin Do, Novo naselje (dio) i Drgovački put-Dragovac (dio),
13. **Ilidža** – MZ Ilidža Centar, MZ Stup, MZ Rakovica, MZ Blažuj i MZ Butmir,
14. **Vukosavlje** – Modrički lug,
15. **Gradačac** – Begovina, Požarike, Centar, Vida I, Ledenice donje,
16. **Ključ** – Ponjir,
17. **Živinice** – Ciljuge (Stara pruga, Bare),
18. **Cazin** – Mutnik, Ostrožac- Prošići,
19. **Brčko distrikt Bosne i Hercegovine** – Prutače, Stari Rasadnik, Suljagić sokak i 4. Juli (pored navedenih naselja, Romi su smješteni u alternativnim naseljima i to Prutače, Ivici, Brka, Bukvik, Cerik i Grbavica),
20. **Usora** – Tešanjka,
21. **Mostar** – Bišće polje, Sjeverni logor.

Na osnovu obrazaca za prikupljanje podataka, utvrđenih Smjernicama, MLJPI je dobilo podatke za oblast stanovanja od 26 jedinica lokalne samouprave .

- Broj stambenih objekata koje je **potrebno legalizovati –890**.

Tabela 13. Pokazatelji o broju objekata u potrebi za legalizacijom

R b	Jedinica lokalne samouprave	Broj objekata u potrebi za legalizacijom	Nemogućnost legalizovanja iz opravdanih razloga	Broj neformalnih naselja u kojima žive Romi
1.	Srebrenik	0		
2.	Bihać	30	4	
3.	Srbac	12	0	3

4.	Breza	2	2	
5.	Gradiška	3	0	0
6.	Sanski Most	0		
7.	Grad Doboј	0	0	0
8.	Kalesija	60	0	0
9.	Modriča	57	0	0
10.	Novi Grad	0	0	0
11.	Visoko	0	0	0
12.	Zenica	ne postoje podaci		
13.	Kiseljak	28	1	0
14.	Sapna	13	1	0
15.	Bijeljina	200	0	0
16.	Derventa	0	0	0
17.	Čelić	11	0	0
18.	Zavidovići	45	1	1
19.	Kakanj	29	5	
20.	Vukosavlje	58	1	0
21.	Gradačac	18	5	0
22.	Ključ	21	1	
23.	Novi Travnik	Ne postoje	0	
24.	Živinice	141		1
25.	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine	150		
26.	Mostar	12	DA	6

Izvor podataka: JLS 2025.

- Broj porodica koje su u potrebi za izgradnjom stambenih jedinica – 285,

Tabela 14. Pokazatelji o broju porodica koje su u potrebi za izgradnjom stambenih jedinica

Rb	Jedinica lokalne samouprave	Broj porodica koje su u potrebi za izgradnjom stambenih jedinica
1.	Srebrenik	4
2.	Bihać	0
3.	Srbac	2
4.	Breza	5
5.	Gradiška	3
6.	Sanski Most	0
7.	Grad Doboј	0
8.	Kalesija	20
9.	Modriča	7
10.	Novi Grad	9
11.	Visoko	0

12.	Zenica	ne postoje podaci
13.	Kiseljak	13
14.	Sapna	2
15.	Bijeljina	9
16.	Zavidovići	90
17.	Sanski most	2
18.	Vukosavlje	1
19.	Gradačac	13
20.	Ključ	2
21.	Novi Travnik	18
22.	Živinice	15
23.	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine	30
24.	Mostar	40

- Broj porodica **u potrebi za poboljšanjem stambenih uslova** (rekonstrukcija i sanacija postojećih kuća i stanova) –**609**.

Tabela 15. Pokazatelji o broju porodica u potrebi za poboljšanjem stambenih uvjeta

Rb	Jedinica lokalne samouprave	Broj porodica u potrebi za poboljšanjem stambenih uvjeta
1.	Srebrenik	0
2.	Bihać	0
3.	Srbac	8
4.	Breza	2
5.	Gradiška	10
6.	Sanski Most	2
7.	Grad Doboj	0
8.	Kalesija	100
9.	Modriča	179
10.	Novi Grad	11
11.	Visoko	0
12.	Zenica	ne postoje podaci
13.	Kiseljak	18
14.	Sapna	14
15.	Bijeljina	50
16.	Čelić	9
17.	Zavidovići	20
18.	Vukosavlje	8
19.	Gradačac	21
20.	Ključ	20
21.	Živinice	60

22.	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine	50
23.	Mostar	27

- Broj korisnika u potrebi za izgradnjom i unapređenjem prateće komunalne infrastrukture (struja, voda, kanalizacija, prilazni put) – 1.223

Tabela 16. Pokazatelji o broju korisnika u potrebi za izgradnjom i unapređenjem prateće komunalne infrastrukture

Rb	Jedinica lokalne samouprave	Broj korisnika u potrebi za izgradnjom i unapređenjem prateće komunalne infrastrukture
1.	Srebrenik	0
2.	Bihać	0
3.	Srbac	68
4.	Breza	0
5.	Gradiška	240
6.	Sanski Most	0
7.	Grad Doboј	0
8.	Kalesija	0
9.	Modriča	324
10.	Novi Grad	31
11.	Visoko	0
12.	Zenica	ne postoje podaci
13.	Kiseljak	11
14.	Sapna	0
15.	Bijeljina	31
16.	Derventa	80
17.	Čelić	5
18.	Zavidovići	220
19.	Šamac	13
20.	Ključ	20
21.	Živinice	56
22.	Mostar	124

Kada je u pitanju poboljšanje infrastrukture, jedinice lokalne samouprave (JLS) su iskazale sljedeće potrebe:

1. **Srbac** – pristupni put, rasvjeta, igrališta, kanalizacija, kante za otpad.
2. **Gradiška** – iskazane su potrebe za sanacijom pristupnih puteva, kanalizacijom, rasvjetom, vodovodnom mrežom i sanacijom groblja,
3. **Kalesija** – vodovodna i kanalizaciona infrastruktura, putna infrastruktura, rasvjeta i drugi infrastrukturni projekti,
4. **Modriča** – sanacija stambenih objekata, izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže, postavljane ravjete, asfaltiranje trotoara, čišćenje komunalnog otpada u naseljima,
5. **Novi Grad** – rekonstrukcija prilaznih puteva, rasvjeta, kanalizacija i rekonstrukcija igrališta,

6. **Visoko** – Izgradnja fekalne, oborinske kanalizacije i sanacija saobraćajnice u mjestu Mahmušinović, sanacija puta u naselju Ljetovik, sanacija ulice Špiljakova, sanacija pješačke komunikacije-stepenica u naselju Ljetovik, izgradnja oborinske kanalizacije u ulici Musala i izgradnja mješovitog kolektora u ulici Novobrdska,
7. **Kiseljak** – voda i kanalizacija,
8. **Sapna** – sanacija puta u dužini cca 500m - priključak naselja na lokalni put, izgradnja kanalizacionog kolektora i sanacija priključnog puta,
9. **Bijeljina** – rasvjeta, čišćenje naselja od otpada, formiranje adekvatnih odlagališta za otpad,
10. **Derventa** – pristupni putevi, rasvjeta i kanalizaciona veza,
11. **Čelić** – rasvjeta,
12. **Zavidovići** – kanalizaciona mreža u naselju Dolovi, vodosnabdjevanje u naselju Dragovac, te prostor za privremeno odlaganje sekundarnih sirovina,
13. **Vukosavlje** – potrebno riješiti kanalizaciju,
14. **Šamac** – prilazni putevi, vodovodna mreža i igralište,
15. **Gradačac** – kanalizacija, vodovod, rasvjeta, sanacija prostora za zajedničku namjenu, čišćenje naselja od otpada
16. **Ključ** – kanalizacija, igralište, rekonstrukcija asfaltnog puta kroz naselje,
17. **Živinice** – proširenje i izgradnja kanizacione mreže, čišćenje i uklanjanje otpada iz naselja, prilazni putevi i asfaltiranje ulice koje povezuju određene djelove naselja, ulična rasvjeta, izgradnja vodovodne mreže, izgradnja poligona,
18. **Mostar** – putevi, rasvjeta i kanalizacija-

Tokom prikupljanja podataka o romskoj populaciji u Bosni i Hercegovini, uočeno je da neke opštine nemaju potpune informacije, pa tako:

- **Opština Milići** ima veoma mali broj Roma, pri čemu oni koji su prijavljeni ne borave na svojim adresama
- **Općina Novo Sarajevo** informisala nas je da ne posjeduje tražene podatke, osim onih dostupnih po popisu iz 2013. godine.
- **Grad Tuzla** nema podatke niti o potrebama, niti o broju Roma u gradu.
- **Općina Maglaj** nema evidentiranih lica romske nacionalnosti.
- **Općina Ilijaš** ne raspolaže podacima za dostavu izvještaja.
- **Općina Usora** nema dostupnih podataka u vezi sa stambenim zbrinjavanjem Roma..

S obzirom na to da grant sredstva iz 2024. godine nisu bila na raspolaganju, tokom 2024. godine nastavljena je implementacija sredstava MLJPI iz 2023. godine u iznosu od 341.800,79 KM. Od toga je implementirano:

1. MLJPI – 280.566,33 KM,
2. Lokalna zajednica– 61.234,46 KM.

Mjera 1. Pokrenuti i ubrzati legalizaciju neformalnih naselja u kojima žive Romi/Romkinje uz osiguranje trajnog, primjerenog i prihvatljivog smještaja za osobe koje stanuju u nelegalnim objektima

U izvještajnom periodu nije rađeno na legalizaciji.

Mjera 2. Poboljšati stambene uvjete u stambenim jedinicama u kojima žive Romi

U izvještajnom periodu sanirana/rekonstruisana su dva objekata

Mjera 3: Izgradnja socijalnih stambenih jedinica za Rome (kolektivni/individualni objekti)

U izvještajnom periodu nije bilo izgrađenih stambenih objekata.

Mjera 4: Poboljšanje infrastrukturnih uvjeta stanovanja u romskim naseljima i široj zajednici

U 2024. godini 139 romskih porodica korisnici su infrastrukturnih projekata.

Realizacija aktivnosti

Provedene aktivnosti

- Osigurati dodjelu grant sredstava jedinicama lokalne samouprave u svrhu podrške romskim porodicama u pokretanju procesa legalizacije stambenih objekata koji ispunjavaju potrebne uvjete, nadležna institucija MLJPI – dodijeljena sredstva na osnovu Odluke o dodjeli grant sredstava Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine
- Osigurati dodjelu grant sredstava jedinicama lokalne samouprave za sanaciju i rekonstrukciju stambenih objekata u vlasništvu Roma i objekata za smještaj Roma za postojeće socijalne i potencijalne objekte pogodne za prenamjenu za socijalno stanovanje - dodijeljena sredstva na osnovu Odluke o dodjeli grant sredstava Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine
- Osigurati sredstva za izgradnju socijalnih individualnih i kolektivnih stambenih jedinica za Rome - dodijeljena sredstva na osnovu Odluke o dodjeli grant sredstava Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine
- Osigurati sredstva za realizaciju infrastrukturnih projekata za poboljšanje uvjeta stanovanja (voda, struja, kanalizacija, prilazni putevi i dr.)
- Inicirati i pružiti podršku jedinicama lokalne samouprave u izradi plana za legalizaciju stambenih objekata koji ispunjavaju uvjete za rekonstrukciju - nadležna institucija MLJPI – Tokom 2022. godine MLJPI je u saradnji sa Vijećem za regionalnu saradnju – Roma Integration 2020 provelo proces mapiranja podstandardnih romskih naselja koji je u skladu APIRBiH 21/25, koje ujedno i predstavlja plan za legalizaciju.

3.4. REALIZACIJASTRATEŠKI CILJ 4. Unapređenje, dostupnost i kvaliteta zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije

Implementacija ovog strateškog cilja realizuje se kroz provođenje dvije mjere:

- **Mjera 1:** Jačanje kapaciteta romskih predstavnika za unapređenje zdravlja Roma
- **Mjera 2:** Smanjenje faktora rizika za zdravlje u romskoj populaciji

U budžetu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za 2024. godinu osigurana su sredstva za zdravstvenu zaštitu Roma u iznosu od 490.000,00 KM. Pravo apliciranja imali su

Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, Javna zdravstvena ustanova Institut za javno zdravstvo Republike Srpske, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i domovi zdravlja u jedinicama lokalnih samouprava.

Sredstva su raspoređena u skladu s okvirnim odnosima (Federacija Bosne i Hercegovine 62,66%, Republika Srpska 31,34% i Brčko distrikt Bosne i Hercegovine 6%) utvrđenim Akcionim planom Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za period 2021.-2025. godine na sljedeći način:

- Za Federacija Bosne i Hercegovine u iznosu od 307.034,00 KM,
- za Republiku Srpsku u iznosu od 153.566,00 KM,
- Za Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine u iznosu od 29.400,00 KM.

Nakon završenog javnog poziva, dana 26.12.2024. godine, potpisan je Ugovor o korištenju grant sredstava sa sljedećim institucijama:

Tabela 17. Pokazatelji o dodijeljenim grant sredstvima za zdravstvenu zaštitu Roma

Rb	Aplikant	Naziv projektnog prijedloga	Dodjeljena sredstva u KM
1.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Doboje	Unapređenje dostupnosti zdravstvenoj zaštiti za Rome/kinje na području Grada Doboje	83.566,00
2.	JZU Institut za javno zdravstvo Republike Srpske	Jačanje romskih udruženja za unapređenje zdravlja i poboljšanje dostupnosti zdravstvene zaštite Roma u Republici Srpskoj	70.000,00
3.	Javna zdravstveno-nastavna ustanova Dom zdravlja „Mustafa Šehović“ Tuzla	Zdravlje za sve: Unapređenje zdravstvene zaštite Roma i Romkinja u Tuzli	70.000,00
4.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Sapna	Preventivne aktivnosti na unapređenju zdravlja u romskoj zajednici i smanjenje faktora rizika	69.000,00
5.	Javna ustanova Dom zdravlja Konjic	Prevenција nezaraznih bolesti kod romske populacije u Gradu Konjic	68.300,00
6.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Kalesija	Smanjenje faktora rizika za zdravlje u romskoj populaciji	52.000,00
7.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica	Nabavka ultrazvučnog aparata radi prevencije maligniteta ženskog reproduktivnog sistema romske populacije	47.734,00

UKUPNO:	460.600,00
----------------	------------

Izvor podataka: MLJPI 2025. godina

Obzirom da nije bilo aplikacija od strane nadležnih institucija iz Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, namijenjena sredstva u iznosu od 29.400,00 KM su usmjerena na grant za stambeno zbrinjavanje Roma. Transfer sredstava je izvršen u januaru 2025. godine sa rokom realizacije od 12 mjeseci.

Prema APIRBiH 21/25, za oblast zdravstvene zaštite za 2024. godinu planirano je osiguranje 300.000,00 KM u budžetu MLJPI.

U izvještajnom periodu imamo djelomičan pregled ostvarenih rezultata jer su grant sredstva postala operativna tek u 2025. godini.

Na osnovu obrazaca za prikupljanje podataka utvrđenih Smjericama, MLJPI je dobio podatke od 36 lokalnih zajednica, kako slijedi:

Tabela 18. Pokazatelji o broju osiguranih i neosiguranih Roma

JLS	BROJ ROMA KOJI SU POKRIVENI ZDRAVSTVENIM OSIGURANJEM	BROJ DJECE KOJI SU POKRIVENI ZDRAVSTVENIM OSIGURANJEM	UZRAS T OD 0 DO 5 GODINA	UZRAS T OD 6 DO 18 GODINA	BROJ ODRASLIH ROMA KOJI SU POKRIVENI ZDRAVSTVENIM OSIGURANJEM	BROJ NOVOROĐENE DJECE	BROJ UMRLE NOVOROĐENČADI	BROJ IMUNIZIRANIH	BROJ NEOSIGURANIH ROMA
Srebrenik	24	6	0	6	18	0	0	0	15
Bihać	70%	30%	70%	70%	40%	3	0	80%	30%
Visoko	141	86	66	20	55	0	0	0	0
Srbac	68	26	8	18	42	1	0	26	0
Breza	84	27	13	14	48	5	0	0	10
Gradiška	302	115	31	84	187	0	0	0	0
Sanski Most	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Doboj	370	86	21	65	284	9	0	0	0
Kalesija	200	40	0	0	160	0	0	0	0
Modriča	324	134	29	105	190	0	0	0	0
Novi Grad	31	13	3	10	18	0	0	13	0
Novo Sarajevo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Milići	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zenica	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Kiseljak	209	209	25	100	84	0	1	0	86
Sapna	47	19	12	7	28	3	0	0	5
Bijeljina	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Derventa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Čelić	40	4	2	2	36	0	0	0	0
Zavidovići	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centar Sarajevo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kakanj	1500	304	149	155	1196	20	0	40	0
Ilidža	381	214	80	134	381	11	0	0	0
Vukosavlje	226	76	31	45	155	11	0	79	16
Srebrenica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Šamac	13	0	0	0	13	0	0	0	2
Gradačac	142	79	41	38	63	5	0	0	151
Ključ	35	17	5	12	52	3	0	12	0
Novi Travnik	4	1	0	1	3	0	0	0	0
Tuzla	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Živinice	1200	100%	100%	100%	100%	100%	0	0	0
Maglaj	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cazin	11	4	0	4	7	0	0	0	0
Brčko	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Usora	10	3	0	0	6	0	0	0	18
Mostar	319	70	25	45	179	6	1	11	269

Izvor podataka: JLS 2025. godina

Prema dobijenim podacima, 5.683 Roma i Romkinja pokriveno je zdravstvenim osiguranjem a 572 osobe nisu. Broj djece koja su pokrivena zdravstvenim osiguranjem iznosi 1.533, od čega je 541 dijete uzrasta od 0 do 5 godina, dok je 865 djece uzrasta od 6 do 18 godina. Kada je u pitanju proces imunizacije, 181 dijete prošlo je kroz ovaj proces.

Realizacija aktivnosti:

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Doboj: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je JZU Domu zdravlja Doboj dodijelio grant za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu u iznosu od 83.566,00 KM za implementaciju projekta „Unapređenje dostupnosti zdravstvenoj zaštiti za Rome/kinje na području Grada Doboj“.

Implementacija projekta podrazumijeva doprinos unaprjeđenju pristupa kvalitetnijoj zdravstvenoj zaštiti i poboljšanju zdravlja za pripadnike romske nacionalne manjina na području Grada Doboj kroz ginekološke i urološke preglede, kroz implementaciju slijedećih aktivnosti:

- Nabavka ultrazvučnog aparata;
- Nabavka holtera krvnog pritiska i EKG aparata.
- Davanje smjernica za ostvarivanje prava na obavezno zdravstveno osiguranje lica u stanju socijalne potrebe na području Grada Doboj;
- Medijska kampanja;
- Edukacija u cilju saznanja ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu za 1.000 Roma/kinja sa područja Doboj;
- 600 preventivnih ginekoloških pregleda za žene Romkinje s ciljem ranog otkrivanja raka grlića materice i raka dojke;
- 400 preventivnih pregleda za Rome koji uključuje kompletan pregled koji se koristi za rano otkrivanje karcinoma prostate, kao i rano otkrivanje raka debelog crijeva;
- 110 sistematskih pregleda djece Roma/kinja do 15 godina starosti s uvidom u vakcinalni status.

Projekat je još u toku a do sada je nabavljen ultrazvučni aparat i holter i obavljeni preventivni pregledi.

Javna zdravstvena ustanova Institut za javno zdravstvo Republike Srpske: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je Institut za javno zdravstvo Republike Srpske dodijelio grant za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni u Hercegovini za 2024. godinu u iznosu od 70.000,00 KM za implementaciju projekta „Jačanje romskih udruženja za unapređenje zdravlja i poboljšanje dostupnosti zdravstvene zaštite Roma u Republici Srpskoj“.

Implementacija projekta podrazumijeva unaprjeđenje zdravlja Roma i poboljšano ostvarivanje zdravstvene zaštite u romskim zajednicama u Republici Srpskoj, kroz implementaciju slijedećih aktivnosti:

- Obuka predstavnika romskih zajednica za poboljšano ostvarivanja zdravstvene zaštite u cilju sprečavanja zaraznih i nezaraznih bolesti;
- Obuka predstavnika romskih zajednica za sprečavanje seksualno prenosivih bolesti i očuvanje reproduktivnog zdravlja romske populacije;
- Obuka predstavnika romskih zajednica za prevenciju nasilja u porodici;
- Imunizacija stanovništva i preventivni pregledi žena i muškaraca;
- Praćenje ostvarivanja aktivnosti na unapređenju zdravlja i pregleda u cilju smanjenja rizika od bolesti u romskim udruženjima.

U okviru implementacije projekta sklopljen je ugovor sa romskim udruženjima na području Bijeljine i Prnjavora koji su se javili na javni poziv. Na navedenim područjima dodatno je osposobljen kadar romskih udruženja za rad na terenu u svrhu poboljšanja dostupnosti vakcinacije za Rome u Bijeljini, Prnjavoru i Modriči. Održane su tri obuke u Prnjavoru i Bijeljini sa romskim udruženjima „Romani Ćej“ Prnjavor i „Romkinja“ Bijeljina za rad u romskim zajednicama na promociji zdravih životnih navika i o načinu ostvarivanja prava na zdravstveno osiguranje. Također je izrađeno i distribuirano Uputstvo kako ostvariti zdravstvenu zaštitu a posebno preventivni zdravstvenu zaštitu. Održana je edukacija o saradnji zdravstvenih ustanova i romskih udruženja u Prnjavoru i Bijeljini, **46 Roma** je prošlo edukaciju o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite a **36 Roma** edukaciju o faktorima rizika za zdravlje i načinu smanjenja/otklanjanja ovih faktora.

Kada je u pitanju provođenje preventivnih aktivnosti održane su 3 edukacije koje je prošlo **41 žena i 5 muškaraca** o značaju redovne imunizacije. Sprovedena je dodatna vakcinacija u **42 slučaja**. U 4 romska naselja u Bijeljini proveden je nadzor nad zaraznim bolestima i poduzete su higijensko-epidemiološke mjere.

Preventivni pregled s ciljem ranog otkrivanja raka grlića materice i raka dojke kod žena prošlo je **30 pacijentica** a **5 pacijenata** je prošlo preventivni pregled s ciljem ranog otkrivanja raka prostate i raka debelog crijeva kod muškaraca. Za djecu do 15 godina provedeni su sistematski pregledi za **48 djece**.

Izrađeni su informativno-edukativni materijali pod nazivom: Prevencija upotrebe i zloupotrebe psihoaktivnih supstanci, Odgovorno roditeljstvo, Značaj imunizacije za zdravlje Roma, Zdravstvena zaštita, zdravlje i rizici po zdravlje. Tematske cjeline iz oblasti prevencije nasilja u porodici se nalaze u okviru brošure „Odgovorno roditeljstvo“ na osnovu koje je provedena obuka romskih meidjatora.

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Dr. Mustafa Šehović“ Tuzla: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je JZU Dom zdravlja „Dr. Mustafa Šehović“ Tuzla dodijelio grant za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu u iznosu od 70.000,00 KM za implementaciju projekta „Zdravlje za sve: Unapređenje zdravstvene zaštite Roma i Romkinja u Tuzli“.

Implementacija projekta podrazumijeva unapređenje dostupnosti i kvaliteti zdravstvene zaštite za romsku populaciju u Tuzli, kroz implementaciju slijedećih aktivnosti:

- Nabavka UZV aparata za srce;
- Organizacija edukativnih radionica;
- Promocija preventivnih pregleda i ostvarivanje prava na zdravstveno osiguranje;
- Distribucija higijenskih paketa i lijekova;
- Unapređenje sanitarnih uslova u romskim domaćinstvima;
- Organizacija press konferencija i okruglog stola.

U okviru realizacije Projekta korisnicima sa područja Grada Tuzla pruža se podrška kroz:

- Informisanje Roma/kinja sa područja Grada Tuzle, podjednako oba spola o mogućnostima ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu, kao i o smanjenju faktora rizika koji se odnosi na očuvanje zdravlja, putem medijatora.
- Organizovanje edukativnih radionica s ciljem promocije preventivnih pregleda i ostvarivanja prava na zdravstveno osiguranje.
- Podizanje svijesti o važnosti redovnih posjeta ljekaru i obavljanju redovnih preventivnih pregleda.
- Rad na unapređenju higijenskih uslova u romskim domaćinstvima distribucijom higijenskih paketa i sprovođenjem mjera za sprječavanje širenja zaraznih bolesti.
- Rad na distribuciji higijenskih paketa, lijekova nakon pregleda i poboljšanje sanitarnih uslova u romskim domaćinstvima u Kiseljaku, kako bi se spriječilo širenje zaraznih bolesti.

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Sapna: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je JZU Domu zdravlja Sapna dodijelio grant za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu u iznosu od 69.000,00 KM za implementaciju projekta „Preventivne aktivnosti za unapređenje zdravlja u romskoj zajednici i smanjenje faktora rizika“ .

Implementacija projekta podrazumijeva unaprjeđenje zdravlja romske zajednice svih dobnih skupina, kroz implementaciju slijedećih aktivnosti:

- Organizacija predavanja i radionica o zdravlju;
- Posjete romskim naseljima, te uzimanje laboratorijskih uzoraka;
- Obuka mladih budućih edukatora iz romske zajednice;
- Nabavka biohemijskih analizatora.

Projekat je u toku a do sada je izvršena je nabavka biohemijskog analizatora, započeta je realizacija preventivnih pregleda ciljnih skupina i edukacija ciljnih skupina u skladu sa projektom.

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Konjic: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je JZU Domu zdravlja Konjic dodijelio grant za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu u iznosu od 68.300,00 KM za implementaciju projekta „Prevenција nezaraznih bolesti kod romske populacije u Gradu Konjic“ .

Implementacija projekta podrazumijeva unaprjeđenje zdravstvene zaštite romske populacije u Gradu Konjic, odnosno poboljšanje zdravstvenog stanja romske populacije kroz prevenciju nezaraznih bolesti, kroz implementaciju slijedećih aktivnosti:

- Uspostavljanje saradnje sa predstavnicima romske populacije i institucija djelovanja iz oblasti socijalne zaštite;
- Uspostavljanje baze podataka pripadnika romske populacije iz oblasti zdravstvene zaštite;

- Nabavka UZV uređaja sa 3 sonde, prijenosni EKG uređaji 3 kanalni, holtera krvnog pritiska, holter EKG srca;
- Formiranje i edukacija timova za pojedine aktivnosti pregleda, obučavanja o zdravlju;
- Organizovanje i provođenje svih planiranih vrsta pregleda romske populacije u Javnoj ustanovi Dom zdravlja Konjic na više lokacija;
- Organizovanje radionica/prezentacija sa ciljem podizanja svijesti o važnosti zdravstvene zaštite.

Implementacija projekta je još u toku a do sada je nabavljen UZV uređaja sa 3 sonde, prijenosni EKG uređaj 3 kanalni, holter krvnog pritiska, holter EKG srca. Održano je pet sastanak sa predstavnicima romskih udruženja, šest edukacija o sprečavanju nezaznih bolesti, šestero djece je prošlo kroz preglede a pregledano je 18 odraslih osoba ultrazvučnim aparatom, nakon prvog pregleda 6 osoba je radi dijagnostike posjetilo ljekara.

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Kalesija: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je JZU Domu zdravlja Kalesija dodijelio grant za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu u iznosu od 52.000,00 KM za implementaciju projekta „Smanjenje faktora rizika za zdravlje u romskoj populaciji“.

Implementacija projekta podrazumijeva poboljšanje položaja romske populacije u sistemu zdravstvene zaštite, kroz implementaciju slijedećih aktivnosti:

- Nabavku prenosnog UZ aparata sa dvije sonde;
- Nabavku kolposkopskog aparata;
- Nabavku trokanalnog EKG-a;
- Nabavku holtera za mjerenje krvnog pritiska.

U toku je postupak javne nabavke prenosnog UZ aparata sa dvije sonde, kolposkop aparata, trokanalanog ekg aparata i holtera za mjerenje krvnog pritiska.

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je JZU Domu zdravlja Gračanica dodijelio grant za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu u iznosu od 47.734,00 KM za implementaciju projekta „Nabavka ultrazvučnog aparata radi prevencije maligniteta ženskog reproduktivnog sistema romske populacije“.

Implementacija projekta podrazumijeva poboljšanje uslova života i zdravstvene zaštite Roma na području Federacije Bosne i Hercegovine za 7,5% u odnosu na 2024. godinu, kroz implementaciju slijedećih aktivnosti:

- Provođenje procedure javne nabavke za nabavku ultrazvučnog aparata i potpisivanje ugovora sa najpovoljnijim ponuđačem;

- Edukovanje stručnog osoblja za rukovanje istim, te primopredaja ultrazvučnog aparata i stavljanje istog u rad;
- Provođenje protivnih aktivnosti za besplatan pregled za romsku populaciju putem Radio Gračanice, web stranice Grada Gračanica i JZU Doma zdravlja Gračanica i putem Udruženja Roma u Gračanici;
- Izvršiti preglede minimalno 50 pacijentica romske populacije u vrijeme trajanja projekta i svake naredne godine minimalno 150 pacijentica romske populacije.

Proveden je postupak javne nabavke ultrazvučnog aparata i potpisan ugovor sa najpovoljnijim Ponuđačem, izvršena je primopredaja ultrazvučnog aparata i izvršena edukacija stručnog osoblja za rukovanje istim. Provedene su promotivne aktivnosti za besplatan pregled za romsku populaciju putem radio Gračanice, web stranice Grada Gračanica i JZU Doma zdravlja i putem Udruženja Roma u Gračanici i pružene usluge pacijenticama romske populacije.

Nisu provedene aktivnosti: Nisu provedene aktivnosti koje su se odnosile na:

- **Analiza o broju neosiguranih Roma** na području Federacije Bosne i Hercegovine i preporuke za rješavanje načina osiguranja. Nadležne institucije: Zavod za javno zdravstvo FBiH, JZU Institut za javno zdravstvo RS, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko Distrikta BiH, i domovi zdravlja u jedinicama lokalne samouprave..

Prema APIRBiH 21/25, MLJPI je izvještajna jedinica, ali nije nadležna institucija za realizaciju svih aktivnosti. Takođe, većina aktivnosti su kontinuirane, sa rokom realizacije do 2025. godine.

3.5. REALIZACIJA STRATEŠKI CILJ 5. Poboľšanje obuhvata obrazovanja Roma i Romkinja realizacijom okvirnog plana o obrazovnim potrebama roma 2018-2022

Implementacija ovog strateškog cilja realizuje se kroz provođenje 4 podcilja:

- Podcilj 1. Sadržaji o romskoj istoriji i kulturi uvršteni u postojeće nastavne planove i programe i udžbenike do 2021. godine,
- Podcilj 2. Romski jezik uveden u škole kao fakultativni predmet ili kroz alternativna rješenja do 2022. godine,
- Podcilj 3. Sprečavanje predrasuda, stereotipa i diskriminacije do 2020. godine,
- Podcilj 4. Inicirati i pružiti podršku obrazovnim vlastima u Bosni i Hercegovini u cilju donošenja akcionih planova u oblasti obrazovanja za Rome - osigurati da se usvoje i počne

implementacija akcionih planova: u Federaciji Bosne i Hercegovine, u Republici Srpskoj, u 5 kantona i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine do 2022. godine.

Sredstava za mjere iz oblasti obrazovanja za implementaciju APIR BiH 21/25 se iz budžeta MLJPI dodjeljuju se na osnovu raspisanog Javnog poziva za osam nadležnih obrazovnim institucijama u 6 kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine (Unsko-sanski kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton, Tuzlanski kanton, Zeničko-dobojski kanton, Srednjobosanski kanton i Kanton Sarajevo), u Republici Srpskoj i Brčko distriktu. Prema Odluci o načinu korištenja grantova Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za period 2024. – 2026. godina bilo je planirano izdvajanje 40.000,00 KM za obrazovanje Roma za osam navedenih institucija. Na Javni poziv za dodjelu grant sredstava za obrazovanje Roma zaprimljena je 1 aplikacija sa kojima je i 26.12.2024. godine zaključen Ugovor o korištenju grant sredstava

Rb	Aplikant	Naziv projektnog prijedloga	Dodijeljena sredstva
1.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanski kanton	Naziv projekta: "Romski identitet, historija i kultura"- sa radnim nazivom: kreiranje tematskih cjelina i sadržaja o romskoj historiji i kulturi u udžbenicima.	4.180,00 KM

Obzirom da je Javnim pozivom za dodjelu grant sredstava za obrazovanje Roma za 2024. godinu bilo definisano da se za Federaciju Bosne i Hercegovine dodjeljuje 25.100 KM za 6 kantona u kojima žive Romi, a da je samo jedna nadležna obrazovna institucija aplicirala na isti u iznosu od 4.180,00 KM, preostala neutrošena sredstva za ovaj entitet iznose 20.920,00KM. Takođe nije bilo aplikacija za nadležne obrazovne institucije iz Republike Srpske za koju je bilo predviđen iznosu od 12.500,00 KM, a takođe nije bilo ni aplikacije iz nadležnog odjela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, za koju je bilo predviđen iznos od 2.400,00 KM.

U skladu sa tim preostali iznos od obrazovanju u ukupnom iznosu od 35.820,00 KM usmjeren je na grant za stambeno zbrinjavanje Roma.

Tabela 19. Pokazatelji o broju djece u obrazovnom sistemu

	Odjel za obrazovanje Vlade Brčko Distrikta BiH	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK	Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZE-DO K	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta SBK	Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske
--	--	--	---	---	---	---	---

L. Broj romske djece koja idu u vrtiće	-	0	0	0	-	-	-
M. Broj obaveznika za obavezno predškolsko obrazovanje	13	-	-	0	-	-	-
M.1. Broj onih koji pohađaju ovo obrazovanje	-	20	0	0	-	-	8
N. Broj obaveznika za osnovno obrazovanje	203	-	-	-	459	-	-
N.1. Broj onih koji pohađaju ovo obrazovanje	217	320	126	67	-	-	290
N.2. Broj onih koji su napustili ovo obrazovanje	22	13	7	0	-	-	-
N.3. Broj onih koji su završili osnovnu školu u ovoj godini	92	17	14	1	-	-	-
O. Broj romske djece uzrasta srednjeg obrazovanje	-	-	-	-	43	-	21
O.1 Broj onih koji pohađaju ovo obrazovanje	3	47	7	9	-	-	21
O.2. Broj onih koji su napustili ovo obrazovanje	3	-	2	-	-	-	-
O.3. Broj onih koji su završili srednju šk. u ovoj godini	0	10	1	-	-	-	-
P. Broj romske	-	-	1	-	-	-	-

djece i mladih koji studiraju							
P.1. Broj diplomiranih Roma i Romkinja ove godine	-	-	-	-	-		-

Na osnovu obrazaca za prikupljanje podataka utvrđenih Smjernica, MLJPI je dobio podatke od 36 lokalnih zajednica kako slijedi:

Broj romske djece koja idu u vrtiće	15
Broj obaveznika za obavezno predškolsko obrazovanje	124
Broj onih koji pohađaju ovo obrazovanje	30
Broj obaveznika za osnovno obrazovanje	1210
Broj onih koji pohađaju ovo obrazovanje	1087
Broj onih koji su napustili ovo obrazovanje	200
Broj onih koji su završili osnovnu školu u ovoj godini	271
Broj romske djece uzrasta srednjeg obrazovanje	299
Broj onih koji pohađaju ovo obrazovanje	61
Broj onih koji su napustili ovo obrazovanje	9
Broj onih koji su završili srednju šk. u ovoj godini	16
Broj romske djece i mladih koji studiraju	3
Broj diplomiranih Roma i Romkinja ove godine	1

Izvor podatak: JLS 2025

Grad Doboj je u saradnji sa Vijećem Evrope, a u sklopu implementacije Programa Romacted II učenicima romske nacionalnosti omogućio tutorsku nastavu u osnovnim školama na području grada Doboja, kao i nabavku školskog materijala i pribora. Kroz isti program obezbjeđene su stipendije za dvije srednjoškolske učenice Romkinje. Na području grada Doboja nema evidentiranih studenata Roma. Grad Doboj je u saradnji sa Udruženjem porodica sa troje i više djece „Ponos“ Doboj vršio

nabavku udžbenika i školskog pribora za porodice koje su članice ovog udruženja, među kojima su i romske porodice. U sklopu Udruženja Roma „Zlatni točak“ Doboj nekada je radilo i kulturno umjetničko društvo kao interna sekcija, ali ono više ne funkcioniše. Grad Doboj nema obezbjeđena finansijska sredstva za vannastavne aktivnosti romske djece i sportske aktivnosti, ali je obezbjeđivao sredstva za obilježavanje važnijih datuma (Međunarodni dan Roma i Dan Romskog jezika).

Opština Modriča navodi da svi studenti Romi sa područja opštine imaju pravo na stipendiju od prve godine studiranja direktno bez bodovanja na javnom konkursu. Vannastavne aktivnosti (sekcije) u sklopu škole su besplatna za svu djecu. Tokom 2024. godine nije bilo organizovanog obilježavanja važnijih datuma.

Opština Visoko je izdvojila sredstva za finansijsku podršku Udruženju Roma „Amaro Khan – Naše sunce“ Visoko za Bal Roma u iznosu od 800,00 KM. Za podršku Udruženju Roma „Bolje sutra“ Visoko za projekat očuvanja romskog jezika „Nauči, podijeli, podrži“ su izdvojili 1.000,00 KM.

Grad Zenica obezbjeđuje podršku učenicima srednjih škola sa sufinansiranjem prevoza, podržava sve prvačice tokom polaska u školu nabavkom udžbenika i ruksaka, nagrađuje maturante koji su imali izuzetan uspjeh tokom srednje škole, a daje podršku i za opremanje za maturu učenicima Romima po prijedlogu Udruženja Roma. Za dva romska udruženja u Zenici obezbjeđeno je sufinansiranje u 2024. godini za projekte koje su provodili i značajne datume koje su obilježavali (Đurđevdan). Grad Zenica je podržao zahtjeve romskih udruženja i sportskih klubova koji okupljaju djecu za aktivnosti koje su se provodile prema programima za tu godinu.

Grad Bijeljina je tokom 2024. godine obezbijedilo grant za Udruženje žena „Romkinja“ za obilježavanje bitnih datuma za Rome. Centar za integrativnu inkluziju Roma i Romkinja Otaharin je kroz različite projekte obezbijedio uključivanje romske djece u jednu sportsku aktivnost (fudbal) i tako što djeca imaju svoj termin za treninge i trenere koji rade sa njima po posebnom programu, ali se ne uključuju u postojeće sportske aktivnosti i klubove sa drugom djecom.

U Općini Zavidović u kriterijima za opštinsku stipendiju navode da redovni studenti romske nacionalnosti imaju pravo na безусловnu stipendiju bez obzira na kom fakultetu studiraju, ali do sada nije bilo niti jedna prijava. Takođe navode da dugi niz godina pružaju podršku obrazovanja Roma, a opština dodjeljuje skromnu finansijsku pomoć romskim učenicima u redovnom obrazovanju. Tako su u prethodnoj godini za 66 učenika osnovnih škola dodjelili sredstva u iznosu od po 100,00 KM, a za 4 učenika srednjih škola po 150,00 KM.

Iz Općine Kaknj navode da obezbjeđuju sredstva za projekte romskih udruženja, od kojih se neka bave očuvanjem romske kulture, jezika i tradicije. Od ovih sredstava se finansira i obilježavanje značajnih datuma za Rome. Takođe obezbjeđuje stipendije za sve Rome nezavisno od fakulteta na kome studiraju.

Grad Živinice u svom odgovoru navodi da je JU Druga osnovna škola Živinice u 2024. godini pohađalo 100 učenika Roma, a u okviru škole se obilježavaju značajni datumi u kojima učestvuju romska djeca i njihovi roditelji. Navode da su u okviru Javnog poziva za podnošenje aplikacija i projektnih prijedloga za finansiranje i sufinansiranje programa nevladinih organizacija iz budžeta grada dodijeljena sredstva za Udruženje žena Romkinja „Ruža“.

U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine je radnije egzistiralo Udruženje Roma „Romski san“ za šta je vlada izradila i društveni objekat. Ovaj prostor sada služi kao dnevni centar za romsku djecu (učenje, ishrana, radionice). Objekat je Kancelarija za upravljanje javnom imovinom dala u zakup Omladinskom centru Vermont, koje u sklopu svojih aktivnosti saraduje sa romskim udruženjima.

Grad Mostar navodi da kroz projekte pomaže obilježavanje značajnih datuma za Rome.

Nadležna ministarstva obrazovanja izvještavaju o skromnom broju aktivnosti koji su realizovali tokom 2024. godine po pitanju realizacije ciljeva iz oblasti obrazovanja Roma.

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je u 2024. godini provodilo programe koji imaju za cilj i unapređenje kvaliteta i dostupnosti obrazovanja za učenike i studente romske nacionalnosti:

1. Podrška odličnim učenicima romske nacionalnosti osnovnih i srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine
2. Podrška projektima poboljšanja inkluzivnosti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja
3. Podrška školovanju Roma, državljana Bosne i Hercegovine sa prebivalištem u Federaciji Bosne i Hercegovine koji studiraju na visokoškolskim ustanovama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U okviru programa „Podrška odličnim učenicima romske nacionalnosti osnovnih i srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine“, čija je svrha da kroz jednokratnu novčanu podršku odličnim učenicima romske nacionalnosti podržati redovno pohađanje nastave, dobre rezultate u učenju i ohrabriti nastavak školovanja i sticanje kvalifikacije, u 2024. godini je podržano 98 odličnih učenika osnovnih škola i 14 odličnih učenika srednjih škola. Iznosi jednokratnih novčanih nagrada su iznosili 600,00 KM za učenike osnovnih škola, a po 800,00 KM za učenike srednjih škola.

Kroz program „Podrška projektima poboljšanja inkluzivnosti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja“ čija je svrha poboljšanja uključenosti, uslova i kvaliteta obrazovanja u ove ustanove za različite ranjive grupe djece, među kojima su i djeca romske nacionalnosti, podržan je projekat JU „Desete osnovne škole“ Ilidža pod nazivom „Moja prva knjiga – integracija učenika romske nacionalnosti“ u iznosu od 9.900,00 KM.

U okviru programa „Podrška školovanju Roma, državljana BiH sa prebivalištem u FBiH koji studiraju na visokoškolskim ustanovama u FBiH“ u 2024. godini je podržano šest studenata romske nacionalnosti sa jednokratnim novčanim iznosom od 3.000,00 KM u skladu sa zadanim kriterijima (da ima prebivalište i da studira na fakultetima u FBiH, da nije ponavljana akademska godina sem u slučaju bolovanja, da je student prvog ili drugog ciklusa studija i da nema više od 30 godina).

Ministarstvo prosvjete i kulture je kandidovalo projekat na Javni poziv za grant Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za 2023. godine pod nazivom "(Po)stojim i ja" čiji je cilj unapređenje kompetencija vaspitno-obrazovnih radnika u radu sa djecom iz osjetljivih kategorija stanovništva, sa naglaskom na djecu romske nacionalnosti, a isti se realizovao tokom 2024. godine. Kroz projektne aktivnosti je vršena senzibilizacija javnosti o značaju ranog učenja i važnosti integrisanja romske djece u vaspitno-obrazovni sistem. Vodič "(Po)stojim i ja" namijenjen vaspitno-obrazovnim radnicima u predškolskim ustanovama i osnovnim školama, roditeljima i djeci s ciljem njihovog upoznavanja s tradicijom, kulturom i običajima Roma. Jedan od dugoročnih ciljeva je da se djeca pripadnici romske nacionalne manjine zadrže u sistemu vaspitanja i obrazovanja, te da kasnije kroz srednju školu, steknu kvalifikacije.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona je izdalo Smjernice za prepoznavanje, prevenciju i zaštitu od diskriminacije u osnovnim i srednjim školama na području Zeničko-dobojskog kantona (Službene novine Ze-do kantona , br. 6/24).

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK je 20.6.2024. godine organizovalo Konferenciju: Predstavljanje rezultata provedbe projekta „Bez predrasuda i stereotipa o Romima, njihovoj povijesti i kulturi“, a koji je finansiran iz grant sredstava Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za 2023. godinu.

4. PREPORUKE

U skladu sa prezentovanim informacijama Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine prema pet strateških ciljeva predložena u okviru APIR BiH 21/25 s ciljem poboljšanja njihove implementacije predlaže slijedeće:

PREPORUKE

Za monitoring

U odnosu na uočene nedostatke u praćenju realizacije utroška odobrenih finansijskih sredstava u narednom periodu je potrebno više aktivnosti usmjeriti na monitoring utroška dodijeljenih sredstava kako u kvalitativnom i kvantitativnom pogledu tako i dinamički. Potrebno je kontinuirano praćenje od strane monitoringa MLJPI kao i monitoring tima Odbora za Rome Bosne i Hercegovine. Bitno je naglasiti da je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 44. sjednici održanoj 04.04.2024. godine zadužilo Odbor za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da aktivnije sudjeluje u pripremama izvještaja MLJPI i da pruži podršku romskom nevladinom sektoru u smislu dostavljanja istih. S obzirom na to, da ovaj zaključak nije realizovan (što je vidljivo iz izvještaja, da su podaci dostavljeni samo od strane jedne romske organizacije), potrebno je ponoviti zaključak i ponovo zadužiti Odbor za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Nadalje ,potrebno je uspostaviti Baza podataka za Rome u svim oblastima iz APIR BiH 2021/2025.

ZA STRATEŠKI CILJ 1. Jačanje sistema podrške, koordinacije i nadzora APIR BiH 2021/2025, smanjenje diskriminacije Roma i Romkinja i suzbijanje „antigypsyisma”

U cilju još sadržajnije i kvalitetnije realizacije aktivnosti institucionalnih kapaciteta u narednom periodu, potrebno je u sklopu budžetskog planiranja kod svih institucija obezbijediti neophodna finansijska sredstva, kao i uložiti dodatne napore za zapošljavanje adekvatnog broja pripadnika romske nacionalnosti u institucijama Bosne i Hercegovine, i drugim nivoi

ZA STRATEŠKI CILJ 2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma i Romkinja

Zbog uočenog velikog kašnjenja u implementaciji sredstava za zapošljavanje Roma potrebno se decidno pridržavati rokova propisanih u potpisanim ugovorima, što se naročito odnosi na Federalni zavod za zapošljavanje.

Intenzivirati aktivnosti na provođenju mjere obuke i prekvalifikacije Roma..

Nadležni zavodi za zapošljavanje entiteta i BD BiH trebaju uključiti predstavnike lokalne zajednice u projekte zapošljavanja i samozapošljavanja i inicirati uključivanje Roma u izvođenje lokalnih javnih radova

Potrebno je inicirati vođenje evidencije o osobama romske nacionalnosti koje ulaze u programe edukacija s ciljem prikupljanja podataka o tačnom broju Roma/Romkinja koji su prošli edukacije.

Pri implementaciji programa samozapošljavanja u FBiH i BD BiH, korisnici bi obavezno trebali proći trening iz vođenja biznisa u organizaciji zavoda za zapošljavanje.

ZA STRATEŠKI CILJ 3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u BiH

U cilju kvalitetne realizacije ove mjere u narednom periodu je potrebno insistirati da se građevinski radovi ne izvode u zimskom periodu, van građevinske sezone, obzirom da je evidentirano više stambenih objekata s nedostacima koji imaju uzrok u ovoj činjenici.

Predloženo je da se razmotri mogućnost produženja rokova implementacije stambenog zbrinjavanja na najmanje 18 mjeseci zbog složenih procedura Javnih nabavki koje produžuju rokova izvođenja građevinskih radova.

Obzirom da do sada nije realizovan niti jedan projekat u oblasti legalizacije objekata u neformalnim romskim naseljima, potrebno je u prethodnom postupku u saradnju s lokalnim zajednicama riješiti probleme nepostojanja prostornih i urbanističkih planova kao i rješavanja vrlo komplikovanih imovinsko-pravnih odnosa.

ZA STRATEŠKI CILJ 4. Unapređenje, dostupnost i kvaliteta zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije

U cilju prevazilaženja uočenih nedostataka u realizaciji strateškog cilja Unapređenje, dostupnost i kvaliteta zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije kao i radi poboljšanja stanja u narednom periodu potrebno je putem romskih zdravstvenih medijatora i radom u romskoj zajednici uticati na podizanje svijesti romskih porodica o značaju realizacija mjera zdravstvene zaštite.

U Federaciji BiH ponovo inicirati izmjenu zakonske regulative kako bi se svim pripadnicima romske nacionalnosti omogućio pristup redovnom medicinskoj zaštiti.

Putem obrazovnih institucija naročito radom u osnovnom obrazovanju djelovati na školsku romsku djecu da redovno posjećuju zdravstvene ustanove i da svojim djelovanjem u porodici utiču na podizanje svijesti o značaju korištenja zdravstvenih usluga, što direktno utiče na poboljšanje zdravlja pripadnika romske populacije

ZA STRATEŠKI CILJ 5. Poboljšanje obuhvata obrazovanja Roma i Romkinja realizacijom okvirnog plana o obrazovnim potrebama Roma 2018-2022

Kako je uspostava odgovarajućeg mehanizma praćenja i izvještavanja o sprovođenju politika za integraciju Roma, precizirana i u članu 2. Deklaracije o integraciji Roma iz 2019 godine,

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u narednom periodu treba pojačati aktivnosti za uspostavu Baza podataka za Rome u svim oblastima iz APIRBiH2021/2025.

Kako je uvođenje romskog jezika u škole kao fakultativnog predmeta ili kroz alternativna rješenja jedan od važnijih obrazovnih problema za Romsku populaciju, bez odlaganja je potrebno stvoriti uslove za pristupiti školovanju kadrova koji bi u školama mogli predavati romski jezik.

Nadležne institucije koje nisu usvojile / donijele lokalne Akcione planove trebaju intenzivirati napore o donošenju svojih Akcionih planova o obrazovnim potrebama Roma u skladu sa preporukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine sa 108 sjednice održane 19.07.2017 godine.

Potrebno je angažovati domaće ili vanjske eksperte sa ciljem prikupljanja podataka u skladu sa postojećim standardima izvještavanja prema međunarodnim institucijama. Za ovu aktivnost potrebno je osigurati donatorska sredstva.

O snažuje se nevladin sektor, sa naglaskom na romske nevladine organizacije da sačine svoje, takozvane Izvještaje u sjeni o implementaciji Akcionog plana za društvenu inkluziju Roma za 2024 godinu.

....